

Методологија за израду процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа и планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама

ДЕО I

Методологија за израду процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа

Уводна напомена

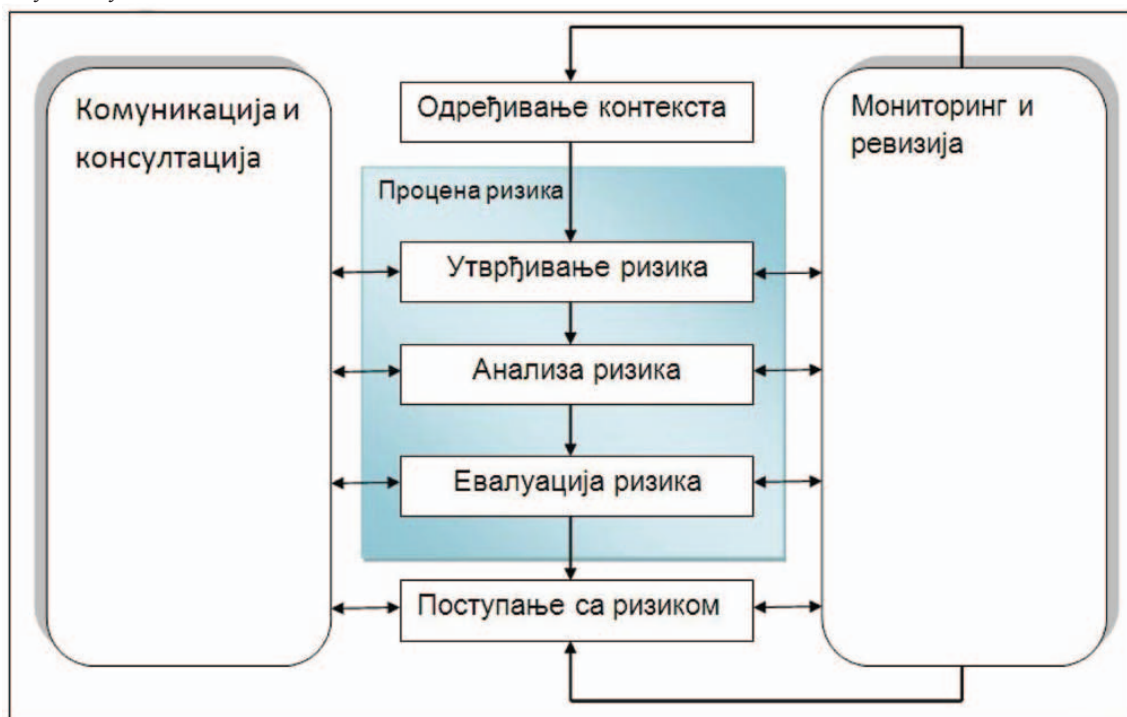
Овом методологијом уређује се начин израде Процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа (у даљем тексту: Процена).

Сврха: Методологија се доноси ради утврђивања јединствених мерила за израду Процене, повећања квалитета и упоредивости података као и унапређивања база података о ризицима од елементарних непогода и других несрећа на подручју Републике Србије.

Процена садржи: увод, општи део, посебан део и закључак.

Циљ Методологије је израда Процене угрожености од елементарних и других непогода.

Нивои израде: Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, овлашћена и оспособљена правна лица и други субјекти у складу са законом.

Графикон 1. Процес процене ризика у оквиру управљања ризицима

На *графикону бр. 1.* приказан је целокупан процес израде Процене почев од уводних радњи којима се доноси одлука око учесника, начина израде и одређивања опасности за које ће се радити процена па све до праћења стања на терену и вршења одређених измена односно ажурирања Процене након њеног доношења. Објашњење свих параметара из графикона даје се у наредном тексту.

1) **Процес израде Процене:** Проценом угрожености идентификују се извори могућег угрожавања, сагледавају могуће последице, потребе и могућности спровођења мера и задатака заштите и спасавања од елементарних непогода и других несрећа.

2) **Комуникација и консултација** је континуирани и интерактивни процес који носилац израде Процене спроводи да би обезбедио и поделио добијене информације и укључио у дијалог заинтересоване стране у вези са управљањем ризиком. Наиме, пре почетка процеса израде Процене, орган који је задужен да буде носилац израде овог документа врши окупљање и информисање свих субјеката који треба да партиципирају у изради овог документа. У том процесу се идентификују учесници, одређују задаци и врши прелиминарна идентификација опасности које могу угрожити територију за коју се ради Процена.

Наиме, на националном нивоу, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације који је координатор и носилац израде Националне процене, врши потребне припреме и консултације са министарствима, посебним организацијама, научним и високообразовним установама у циљу информисања о обавезама које проистичу из закона.

3) Аналогно националном нивоу, поступак је сличан и на нивоу јединица локалне самоуправе. Наиме, и на покрајинском нивоу и на нивоу јединица локалне самоуправе, врши се идентификација учесника (органа, стручних служби, привредних друштава, научних и образовних установа и појединаца) који треба да партиципирају у изради Процене и том приликом сваки учесник даје своје стручно мишљење о начину израде Процене и о својој улози у том процесу.

4) **Одређивање контекста** је дефинисање спољашњих и унутрашњих параметара које треба узети у обзир приликом израде сценарија у смислу представљања потенцијалних, а у исто време највећих и највероватнијих ризика. У том смислу се организују стручни скупови и састанци (по опасностима-ризицима) на којима представници министарстава, посебних организација и научних установа представљају могући сценарио за одређену опасност и на којима се расправља о могућим последицама по штићене вредности. На овај начин се долази до неопходног мишљења комплетне струке о сваком ризику посебно, које треба да помогне Радној групи да одлучи за које опасности ће се радити Процена.

5) **Процена ризика** је утврђивање природе и степена ризика потенцијалне опасности, стања угрожености и последица које могу потенцијално угрозити животе и здравље људи, материјална добра и животну средину. То је процес који обухвата утврђивање (идентификацију), анализу и евалуацију ризика. Процена треба да садржи описе свих сценарија за сваку опасност, за коју се радна група определила, затим контекст у којем су разматрани сценарији, резултате прорачуна ризика и нивоа ризика (матрице ризика) и картографски приказ свих ризика. На крају радна група врши вредновање ризика, упоређивањем резултата анализе ризика, тако да се добија јасна слика да ли је ризик прихватљив или ће се предузимати одређене мере како би се умањило.

6) **Мониторинг ризика** је стална провера, надзор, критичко посматрање или утврђивање статуса, како би се идентификовале очекиване или потребне промене свих параметара на којима се заснива Процена. Процена је документ који захтева стално доградњавање и ажурирање. То се постиже на основу праћења стања на терену и евидентирања свих критичних тачака, (објеката, инсталација, корита река, постројења, и др.) тј. појава нових чинилаца који поспешују или изазивају одређену опасност. Такође се врши стално праћење научних и стручних достигнућа која могу бити од користи за доградњу и ажурирање Процене.

7) **Утврђивање ризика** (идентификација ризика) је процес проналажења, препознавања и описивања ризика. Ова фаза израде Процене се реализује тако што радна група и свака подгрупа разматрају све сценарије и дефинишу које врсте ризика постоје, где се могу појавити, због чега се јављају и да ли могу да изазову последице по штићене вредности.

8) **Анализа ризика** је процес разумевања природе ризика и одређивања нивоа ризика. Анализа се врши након идентификације ризика како би се одредиле вероватноћа и последице по штићене вредности.

9) **Евалуација ризика** је процес упоређивања резултата анализе ризика са критеријумима ризика, да би се утврдило да ли се ризик и/или његова величина може толерисати.

10) **Поступање са ризиком** (третман ризика) је процес који се спроводи да се модификује – редукује ризик. У том смислу се врши потребна анализа о предузимању мера за умањење или уклањање ризика који може угрозити или оставити одређене последице по штићене вредности, као и о потреби подизања капацитета за реаговање.

Процена угрожености на националном, покрајинском и на нивоу јединица локалне самоуправе састоји се из општег и посебног дела.

Општи део

А) За ниво Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе Општи део се ради по истом садржају а односи се на:

1. Положај и карактеристика територије

Општи део који се односи на положај и карактеристике територије за коју се израђује Процена, садржи следеће податке:

1) Географски положај

2) Хидрографске карактеристике

3) Метеоролошко-климатске карактеристике

4) Демографске карактеристике (број становника, полна структура, старосна структура, лица са инвалидитетом)

5) Пољопривреда

6) Материјална и културна добра и заштићена природна добра.

Напомена: Напред наведене податке презентовати на сажет и концизан начин, без навођења беспотребних података и непотребног оптерећивања документа подацима који не користе у анализи и процени ризика.

2. Објекти и друга инфраструктура од посебног значаја (критична инфраструктура)

2.1. Национални ниво

Податке приказати искључиво за територије обрађене у сценаријима појединачних опасности.

1) Електроенергетска инфраструктура: термо и хидро електране снаге 10MVA и више, термоелектрана-топлана електричне снаге 10MVA и више и других објеката за производњу електричне енергије снаге 10MVA и више, као и електроенергетских водова, далековаода и трансформаторских станица напона 110kV и више; објеката за производњу електричне енергије из обновљивих извора снаге 10MVA и више; високих брана и акумулација напуњених водом; објекти за прераду нафте и гаса који се граде ван експлоатационих поља, производњу биогорива и биотечности у постројењима капацитета преко 100t годишње, нафтовода и продуктовода, гасовода називног радног притиска преко 16бар, уколико прелази преко територије две или више општина, складишта нафте, течног нафтног гаса, гаса и нафтних деривата капацитета преко 500t.

2) Телекомуникациона инфраструктура: објекти система и средства електронских комуникација, и гаса који су међународног и магистралног значаја; пренос података; информациони системи; пружање аудио и аудио-визуелних медијских услуга.

3) Саобраћајна инфраструктура: друмски, железнички, ваздушни саобраћај (ауто-пут, државни путеви I и II реда; железничка мрежа; аеродроми), речни пловни путеви, луке и гранични прелази.

4) Здравствена и социјална заштита: на секундарном нивоу (болница-општа и специјална); на терцијарном нивоу (клиника, институт, клиничко-болнички центар, клинички центар) и здравствена делатност која се обавља на вишем нивоу (заводи).

5) Водопривредна инфраструктура: изграђени системи активне и пасивне заштите на водотоковима I реда; међурегионални и регионални објекти водоснабдевања, постројења за припрему воде за пиће; регулационих радова за заштиту од великих вода градских подручја и руралних површина; хидрографевинских објеката на пловним путевима.

6) Снабдевање становништва храном: пољопривреда, сточарство, живинарство, рибарство и робне резерве.

7) Финансије: банкарство, берзе, инвестиције и систем осигурања.

8) Производња и складиштење опасних материја: хемијске материје, биолошки материјали, радиолошки материјали, нуклеарни материјали као и депоније.

9) Органи државне управе и хитне службе (полиција, хитна медицинска помоћ, ватрогасно-спасилачке јединице).

10) Национали споменици и вредности: заштићена материјална, културна и природна добра.

11) Наука и образовање.

Приликом израде сценарија за сваку појединачну опасност, обрадити само угрожену критичну инфраструктуру на територији коју третира дати сценарио.

2.2. Ниво аутономних покрајина и јединица локалних самоуправа

Идентификовану критичну инфраструктуру са националног нивоа допунити критичном инфраструктуром значајном за територију аутономних покрајина и јединица локалних самоуправа:

1) Електроенергетска инфраструктура: термо и хидро електране снаге до 10MVA, термоелектрана-топлана електричне снаге до 10MVA и других објеката за производњу електричне енергије снаге до 10MVA, као и електроенергетских водова, далековода и трансформаторских станица напона до 110kV; објеката за производњу електричне енергије из обновљивих извора снаге до 10MVA; објекти за прераду нафте и гаса који се граде ван експлоатационих поља, производњу биогорива и биотечности у постројењима капацитета до 100t годишње, нафтовода и продуктовода, гасовода називног радног притиска до 16bar, складишта нафте, течног нафтног гаса и нафтних деривата капацитета до 500t.

2) Саобраћајна инфраструктура: категорисани и некатегорисани путеви, мостови, тунели, надвожњаци, аутобуске и железничке станице.

3) Здравствена и социјална заштита: примарна заштита (домови здравља, болнице, апотеке, заводи).

4) Водопривредна инфраструктура: изграђени системи активне и пасивне заштите на водотоковима II реда; пловни канали и бродске преводнице који нису у саставу хидроенергетског система.

5) Снабдевање становништва храном: производни објекти и капацитети, складишне просторије прехранбених производа, објекти и средства за дистрибуцију.

6) Органи аутономне покрајине, локалне самоуправе и хитне службе (полиција, хитна медицинска помоћ, ватрогасно-спасилачке јединице и добровољна ватрогасна друштва).

Б) Привредна друштва, друга правна лица и органи државне управе

Привредна друштва, друга правна лица и органи државне управе своје процене израђују у складу са овом методологијом и са Проценом јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

1. Општи подаци

1) Назив, матични број, шифра делатности, адреса седишта и адреса постројења, подаци о одговорном лицу;

2) Намена и капацитет објекта;

3) Сагласности и решења (са аспекта заштите од пожара, заштите животне средине и безбедности и здравља на раду и др.);

4) Основне карактеристике окружења (на удаљености 1000 m од границе локације или више за постројења чији се ефекти удеса могу пренети преко 1000 m);

5) Намена и коришћење површина у кругу привредног друштва и другог правног лица;

6) Насељеност и густина становања (на удаљености 1000 m од границе локације или више за постројења чији се ефекти удеса могу пренети преко 1000 m);

7) Повредиви објекти (на удаљености 1000 m од границе локације или више за постројења чији се ефекти удеса могу пренети преко 1000m);

8) Структура и број запослених;

9) Евидентирани подаци о удесима у претходном периоду.

2. Објекти од посебног значаја за привредно друштво (критична инфраструктура)

Извршити идентификацију објеката од посебног значаја (критичне инфраструктуре) у власништву привредног друштва, другог правног лица и органа државне управе (општи део, одељак 2).

Посебни део

1. Идентификација опасности од елементарних непогода и других несрећа

Идентификација опасности се врши за целу територију за коју се ради Процена угрожености. Идентификацијом опасности дефинишу се делови територије који су угрожени неком опасношћу.

На карти територије се приказују поједини ризици-опасности и делови територије који су више или мање угрожени од те опасности. На основу идентификованих опасности, утврђује се могући развој догађаја-сценарио несреће, интензитет и анализа последица по опасностима.

Од идентификованих опасности извршити избор само оних опасности карактеристичних за конкретну територију, а које представљају улазне елементе за израду Процене, у складу са следећим параметрима:

1) **Земљотрес:** постојање система за идентификацију, обавештавање и евиденције; густина насељености и величина животињског фонда; морфологија и састав земљишта; сеизмолошке карте; сеизмичке карактеристике терена; мере заштите у урбанистичким плановима и градњи; квалитет градње; учесталост, интензитети и епицентри потреса у задњих 50 година; последица потреса по сеизмичким зонама за стамбене, јавне, индустријске и друге објекте коришћењем MCS; могуће последице (могући број угроженог становништва, могућа оштећења и уништења материјалних и културних добара и могућа угроженост животне средине-ваздух, земљиште, вода, биљни и животињски свет); психолошки ефекти и могућа повређивања; оштећење инфраструктуре, могућност генерисања других опасности и др.

2) **Одрони, клизишта и ерозије:** приказати величину активiranог процеса (површина терена захваћена клизањем, слегањем и ерозијом, запремина масе у покрету); очекивани степен негативних последица од деловања одређеног геолошког процеса на одређеном простору и у одређеном времену по природу, материјална добра и људе; параметри и карактер одрона, клизишта и ерозивног подручја; површина и карактеристике угроженог подручја; густина насељености; густина инфраструктурних и привредних објеката, могућност генерисања других опасности и др.

3) **Поплаве:** карте водног подручја погодне размере, са границама речних сливова и под-сливова, приказом топографије и хидролошких показатеља; начина коришћења земљишта; опис историјских поплава које су имале значајне штетне утицаје на људско здравље, животну средину, културно наслеђе и привредну активност; карактеристике поплаве, укључујући досезање поплавног таласа, правце течења и процену штетних утицаја које су произвеле, уколико још увек постоји могућност појаве сличних догађаја у будућности; изграђеност система заштите од поплаве; густина насељености; величина животињског фонда; опис значајних историјских поплава које својим понављањем могу изазвати значајне штете; процену могућих штетних последица будућних поплава на људско здравље, животну средину, културно наслеђе и привредну активност, узимајући у обзир што више чињеница као што су топографија, положај водотока, опште хидролошке и геоморфолошке карактеристике, са плавним подручјима као природним ретензијама; ефикасност изграђених објеката за заштиту од поплава; слабе тачке у систему заштите од штетног дејства вода на водотокима првог и другог реда; положај насељених области; подручја привредних активности; дугорочни развој укључујући утицаје климатских промена на појаву поплава; могућност генерисања других опасности и др.

4) **Екстремне временске појаве** (велика количина падавина; град; олујни ветар; снежне мећаве, наноси и поледица; топли талас; хладни талас; суша): статистички приказ појава за последњих 30 година и приказ последица за последњих 10 година, које су битно промениле свакодневно функционисање (прекид снабдевања виталним производима, прекид снабдевања електричном енергијом, прекид саобраћаја, онемогућавање пружања хитне медицинске помоћи и сл.) и могући утицаји на пољопривреду, здравље људи и животиња; могућност генерисања других опасности и др.

5) **Недостатак воде за пиће** (квалитативан и квантитативан): квалитативан – да ли корисници обезбеђују информације о ризицима од негативних утицаја воде за пиће на људско здравље; да ли се врши систематска контрола квалитета воде од стране надлежних санитарних органа; квантитативан – расположивост водом за пиће одговарајућег броја корисника; могућност генерисања других опасности и др.

6) **Епидемије и пандемије:** угроженост подручја епидемијама које настају као последица санитарно-хигијенских услова и инфраструктуре територије-анализирати са аспекта постојања различитих врста епидемија; могуће последице засновати на проценама надлежних здравствених, санитарних, ветеринарских,

агрономских и других служби и институција које су у оквиру својих редовних делатности надлежне за реаговање у случајевима епидемиолошких и санитарних опасности; могућност генерисања других опасности и др.

7) Биљне болести: врста угрожених биљака и карактеристика болести (извора, развоја, преношења и ширења); површине и карактеристика угроженог подручја; могуће последице засновати на проценама надлежних институција; могућност генерисања других опасности и др.

8) Болести животиња: густина животињског фонда; број и врсте угрожених животиња и карактеристике болести; извор заразне болести; развој, преношење и ширење болести; могућност предузимања превентивних и куративних мера; површина и карактеристике угроженог подручја; могуће последице засновати на проценама надлежних институција; изграђеност система заштите од болести животиња; могућност генерисања других опасности и др.

9) Пожари и експлозије, пожари на отвореном: списак објеката I и II категорије угрожениости од пожара; списак субјеката у којима постоји опасност од пожара и експлозија; шумски комплекси (врсте шума, уређеност, проходност, начин експлоатације, величина животињског фонда и др.); производња и складиштење експлозивних материја и материја које могу да формирају експлозивну атмосферу; идентификација локација са заосталим неексплозивним убојним средствима (НУС-а); густина насељености; угроженост заштићених културних и материјалних добара; могућност генерисања других опасности и др.

10) Техничко технолошке несреће: списак правних лица која се баве производњом, складиштењем, транспортом и продајом опасних материја; број, врста и величина привредних објеката и постројења у којима се производе, користе и складиште опасне материје; количина и врста опасних материја у постројењима и објектима; њихова удаљеност од објеката у окружењу узимајући у обзир врсту насеља, густину насељености, привредне и повредиве објекте, културна и материјална добра и др. као и карактеристике територије укључујући поштовање предвиђених мера заштите у урбанистичким плановима и грађењу, угроженост прекограничним ефектом.

Несреће изазване застојем рада жичара за транспорт људи; **несреће изазване у друмском, ваздушном, речном и железничком саобраћају; удеси изазвани транспортом опасних материја** – могућа опасност заснива се на стварним количинама и врстама опасних материја у транспорту; зависно од врсте и густине транспорта односно од транспортних праваца и чворишта, као и од подручја кроз која пролазе (насеља, пољопривредне површине, реке, језера и сл.); истицање опасних материја на местима посебне угрожености (продуктоводи и цевоводи); саобраћајнице које пролазе кроз места посебне угрожености (лоцирати изворишта, потоке и реке) уз потенцијалне привредне загађиваче и сл.; укључујући поштовање предвиђених мера заштите у урбанистичким плановима и грађењу.

Опасност од **рушења брана** (хидроакмулације, пепелишта и јаловишта), могуће последице по становништво и материјална добра на правцу кретања водног таласа.

Могућност генерисања других опасности и др.

11) Нуклеарни и радиолошки акциденти:

Процена за ову врсту опасности се израђује искључиво на нивоу Републике Србије.

12) Стање нуклеарних објеката као и објеката за заштиту од нуклеарних и/или радијационих акцидената на територији; особине радиоактивних материја које настају у акциденту; могућност радиоактивне контаминације људи, животиња, воде, ваздуха, земљишта, пољопривредних површина засејаних пољопривредним културама, угроженост прекограничним ефектом, уобичајене врсте несрећа које се догађају (са испуштањем у атмосферу, испуштањем у површинске воде, водотокове, језера, испуштање у тло, односно у подземне воде, као и присуство радиоактивног отпада); поштовање предвиђених мера заштите у урбанистичким плановима и грађењу; могућност генерисања других опасности и др.

13) Опасност од терористичког напада посматра се кроз процену последица од тероризма. Израђује се на нивоу Републике Србије и саставни је део процене угрожености од елементарних и других непогода. Израђују је надлежне службе безбедности у сарадњи са Министарством одбране и Министарством унутрашњих послова. Овај део процене имаће ознаку поверљивости и неће бити јавно доступан. На основу израђене процене радиће се План отклањања последица од терористичког напада.

2. Смернице за израду сценарија

Израда Сценарија за било коју опасност, представља процес који окупља (обједињује) све стручне ресурсе из одређених области, који својим ангажовањем дају стручни допринос на изради квалитетног и објективног Сценарија.

Аналогно националном нивоу, врши се одабир сценарија и за покрајински ниво, као и за ниво јединица локалне самоуправе.

Изабрани сценарио мора бити приказан на картама (карте изложениости становништва и околине, имовине, критичне инфраструктуре, привредних објеката и заштићених подручја).

Сценарио представља опис:

1) **нежељених догађаја** (једног или више повезаних догађаја различитог карактера) за сваку опасност, а који има последице на живот и здравље људи, економију/екологију, друштвену стабилност;

2) свега што води ка настајању, односно узрокује описане нежељене догађаје, а састоји се од свих радњи и збивања пре и после настанка нежељеног догађаја;

3) околности у којима нежељени догађаји настају, степена ранивости и отпорности становништва, објеката и других садржаја у простору или друштву у размерама релевантним за разматрање импликација догађаја за живот и здравље људи, као и околину, имовину, економију (привреду)/екологију и друштвену стабилност;

4) последица нежељеног догађаја с детаљним описом сваке последице;

5) сценарији за привредна друштва, друга правна лица, посебне организације и органе државне управе, морају да одговарају сложености и намени објеката, постројења, сложености и опасности производних процеса, степену опасних активности привредног друштва и другог правног лица и могућим последицама.

Сценарио се израђује за две врсте догађаја, и то:

1) *највероватнији нежељени догађај*

2) *нежељени догађај са најтежим могућим последицама.*

Највероватнији нежељени догађај је догађај за који се познато зна да се често јавља, затим да услови у којима настаје погодују његовој појави и да је реално очекивати да може на одређеном простору угрозити животе и здравље људи и направити материјалне штете.

Нежељени догађај са најтежим могућим последицама је догађај који се ретко јављује на одређеном простору, а у случају његовог настанка има такав интензитет чије последице су катастрофалне за свештићене вредности.

Сценарио мора задовољавати следеће услове:

1) бити вероватан, поткрепљен чињеницама, односно описати нежељене догађаје унутар опасности, који се стварно могу догодити;

2) описивати последице нежељених догађаја унутар појединих опасности, који имају утицај на минимално двештићене вредности (Табела 2);

3) бити израђен доследно и може варирати у тежини и то у распону од реалног до најгорег могућег догађаја према тежини последица;

4) бити постављен у време и услове који одговарају реалној ситуацији;

5) описивати могуће догађаје толико детаљно колико је потребно како би се на основу сценарија спроводило реално поступање са ризиком (третман ризика);

6) узети у обзир постојећи законодавни оквир као и потребне промене ради смањења ризика;

7) узети у обзир стање и капацитете система заштите и спасавања (систем раног упозоравања, оперативне снаге, способност субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање и др.).

Предуслови за избор сценарија су:

1) вероватноћа догађаја и

2) размера/тежине последица.

Обавезни садржај сценарија приказан је у Табели 1.

Табела 1. Садржај сценарија

Параметар	Општа питања
Радна група Опасност	• Назив опасности • Састав радне групе • Опис опасности
Појављивање	• Место догађаја?
Просторна димензија	• Захваћена површина?
Интензитет	• Интензитет догађаја?
Време	• Време појављивања? (доба дана, дан, месец и година) • Узрок уколико је познат?

Ток	• Временски ток развоја догађаја и шта је обухваћено?
Трајање	• Трајање и навести директни утицај на штићене вредности?
Рана најава	• Да ли је догађај очекиван?
Припремљеност	• Да ли је становништво припремљено? • Да ли су државни органи припремљени за одговор на догађај?
Утицај	• Које су штићене вредности погођене и које су последице? • Број угроженог становништва у захваћеној зони? • Утицај на критичну инфраструктуру?
Генерисање других опасности	• Мултиризик
Референтни инциденти	• Да ли је у прошлости било сличних догађаја и када? (вероватноћа и последице)
Информисање јавности	• Да ли постоји привремено и прецизно информисање јавности?
Будуће информације	• Шта је још важно за сценарио, а није обухваћено?

Напомена: приликом израде сценарија који се односи на највероватнији нежељени догађај и догађај с најгорим могућим последицама, узети у обзир постојање мултиризика.

3. Смернице за израду процене

3.1. Штићене вредности

Процена је скуп процена ризика изражених у сценаријима утемељеним на опасностима које могу изазвати последице на територији или делу територије Републике Србије. Процењом се идентификују извори могућег угрожавања, сагледавају могуће последице, потребе и могућности спровођења мера и задатака заштите и спасавања од елементарних непогода и других несрећа у односу на **штићене вредности друштва** (Табела 2).

Процењом се дефинишу вредности утицаја свих опасности посебно на сваку од следећих штићених вредности:

- Живот и здравље људи;
- Економија/екологија;
- Друштвена стабилност.

Последице по сваку од штићених вредности процењују се према одређеним критеријумима, који су дефинисани и разрађени у оквиру ове методологије.

Табела 2. Штићене вредности

Штићене вредности	Критеријуми
Живот и здравље људи	Укупан број људи захваћених неким процесом (мртви, повређени, оболели, евакуисани, расељени- остали без стана/куће, збринут и склоњени)
Економија/екологија	Укупна материјална штета
Друштвена стабилност	1. Укупна материјална штета на објектима и инфраструктури од посебног значаја (критичној инфраструктури); 2. Укупна материјална штета на установама/грађевинама јавног друштвеног значаја

2.2. Процена вероватноће

Три су различита приступа у процењивању вероватноће догађаја:

- а) стручна процена (Квалитативно),
- б) прогнозе вероватноће (Вероватноћа)
- ц) коришћење података о прошлим догађајима (Учесталост).

Избор једног од наведених приступа зависи од расположивости претходних записа, података, ресурса и стручњака.

Распон вероватноће мора да буде релевантан за проучавано подручје и изабрану врсту опасности.

Вероватноћа се односи на догађај са штетном последицом.

Табела 3. Табела за исказивање вероватноће

Категорија	Вероватноћа или учесталост			Одабрано
	(а) Квалитативно	(б) Вероватноћа	(ц) Учесталост	
1	Занемарљива	< 1 %	1 догађај у 100 година и ређе	
2	Мала	1 - 5 %	1 догађај у 20 до 100 година	
3	Средња	6 - 50 %	1 догађај у 2 до 20 година	
4	Велика	51 - 98 %	1 догађај у 1 до 2 године	
5	Изразито велика	> 98 %	1 догађај годишње или чешће	

2.3. Процена последица

Последице представљају ефекат штетног догађаја по живот и здравље људи, економију/екологију и друштвену стабилност, а манифестују се кроз величину губитка (штету).

Табела 4. Табела за исказивање последица по живот и здравље људи

Последице по живот и здравље људи			
Категорија	Величина последица	Критеријум	Одабрано
1	Минимална	<50	
2	Мала	50-200	
3	Умерена	201-500	
4	Озбиљна	501-1500	
5	Катастрофална	>1500	

Напомена:
Укупан број људи захваћених неком опасносту (мртви, повређени, оболели, евакуисани, расељени – остали без стана/куће, збринут и склоњени).

Табела 5. Табела за исказивање последица по економију/екологију

Последице по економију/екологију			
Категорија	Величина последица	Критеријум	Одабрано
1	Минимална	чији износ прелази 1% буџета	
2	Мала	чији износ прелази 3% буџета	
3	Умерена	чији износ прелази 5% буџета	
4	Озбиљна	чији износ прелази 10% буџета	
5	Катастрофална	чији износ прелази 15% буџета	

Напомена:
Укупни трошкови представљају: трошкове лечења или здравственог збрињавања, непосредних или дугорочних хитних мера, трошкове обнове зграда, јавног превоза и инфраструктуре, материјалних добара, културне баштине, трошкове еколошке обнове, трошкове прекида привредних активности, вредности исплаћених премија осигурања.
– На националном нивоу последице по економију/екологију, одређују се у односу на буџет Републике Србије.
– На нивоу аутономних покрајина и локалних самоуправа, последице по економију/екологију, одређују се у односу на буџет аутономних покрајина и јединица локалних самоуправа.
– Последице за привредна друштва и друга правна лица се изражавају збиром вредности основних средстава и обртног капитала и израчунавају се процентуално у складу са горе наведеним категоријама.

Табела 6а. Табела за исказивање последица по друштвену стабилност – укупна материјална штета на критичној инфраструктури

Последице по друштвену стабилност – укупна материјална штета на критичној инфраструктури			
Категорија	Величина последица	Критеријум	Одабрано
1	Минимална	<1% буџета	
2	Мала	1-3% буџета	
3	Умерена	3-5% буџета	
4	Озбиљна	5-10% буџета	
5	Катастрофална	>10% буџета	

Напомена:
– На националном нивоу последице по друштвену стабилност чине укупну материјалну штету на критичној инфраструктури и одређују се у односу на буџет Републике Србије.
– На нивоу аутономних покрајина и локалних самоуправа, последице по друштвену стабилност чине укупну материјалну штету на критичној инфраструктури и одређују се у односу на буџет аутономних покрајина и јединица локалних самоуправа.

Табела 6б. Табеле за исказивање последица по друштвену стабилност – укупна материјална штета на установама/грађевинама јавног друштвеног значаја

Последице по друштвену стабилност-укупна материјална штета на установама/грађевинама јавног друштвеног значаја			
Категорија	Величина последица	Критеријум	Одабрано
1	Минимална	<0.5% буџета	
2	Мала	0.5-1% буџета	
3	Умерена	1-3% буџета	
4	Озбиљна	3-5% буџета	
5	Катастрофална	>5% буџета	

Укупна материјална штета на установама/грађевинама јавног друштвеног значаја, одређује се на основу података о вредности имовине добијених од Републичке дирекције за имовину Републике Србије.

Напомена:
– На националном нивоу последице по друштвену стабилност чине укупну материјалну штету на установама/грађевинама јавног друштвеног значаја и одређују се у односу на буџет Републике Србије.
– На нивоу аутономних покрајина и локалних самоуправа, последице по друштвену стабилност чине укупну материјалну штету на установама/грађевинама јавног друштвеног значаја и одређују се у односу на буџет аутономних покрајина и јединица локалних самоуправа.

3.4. Ниво ризика

Табела 7. Нивои и прихватљивост ризика

Веома висок (црвена)	неприхватљив	Веома висок и висок ниво ризика, захтевају третман ризика, ради смањења на ниво прихватљивости (поглавље 3.7 „Третман ризика“).
Висок (наранџаста)	неприхватљив	Умерени ризик може да значи потребу предузимања неких радњи.
Умерени (жути)	прихватљив	Низак ризик, може значити да се не предузима никаква радња.
Низак (зелена)	прихватљив	

У овој фази, крајњи корисници треба да одлуче шта за њих представља веома висок, висок, умерени или низак ризик.

Сврха вредновања ризика је припрема основе за одлучивање о важности појединих ризика, односно да ли ће се специфични ризик прихватити или ће се предузимати одређене мере како би се умањило.

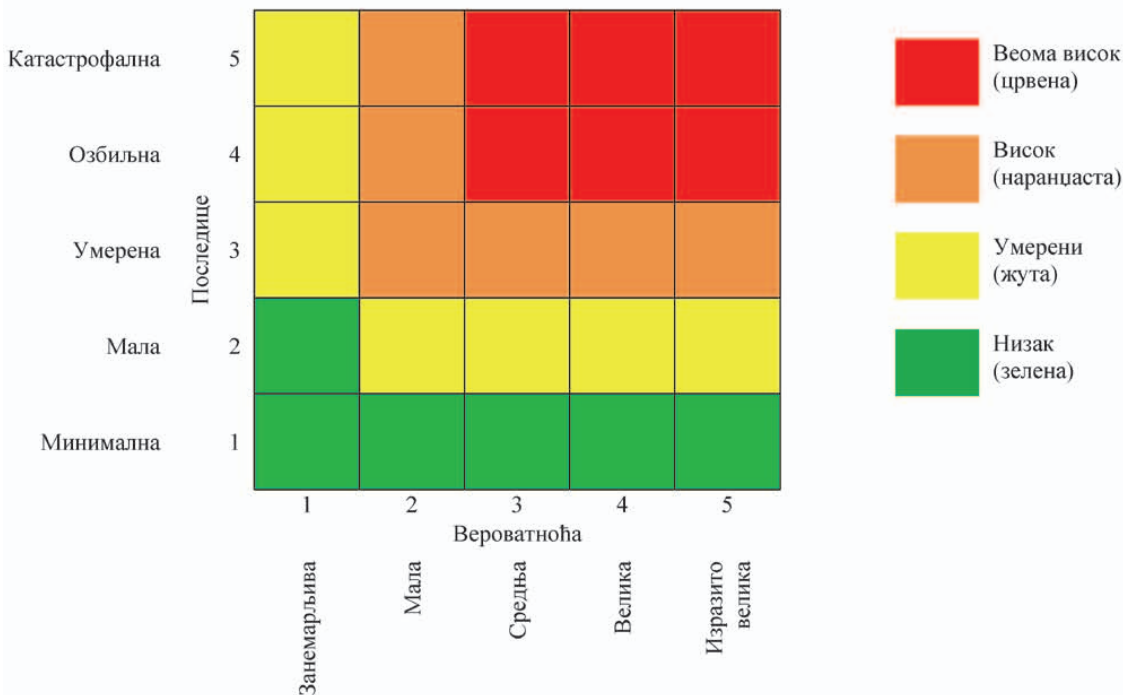
Након извршене анализе ризика (разумевање природе ризика и одређивања нивоа ризика), следи евалуација ризика.

3.5. Израда матрица

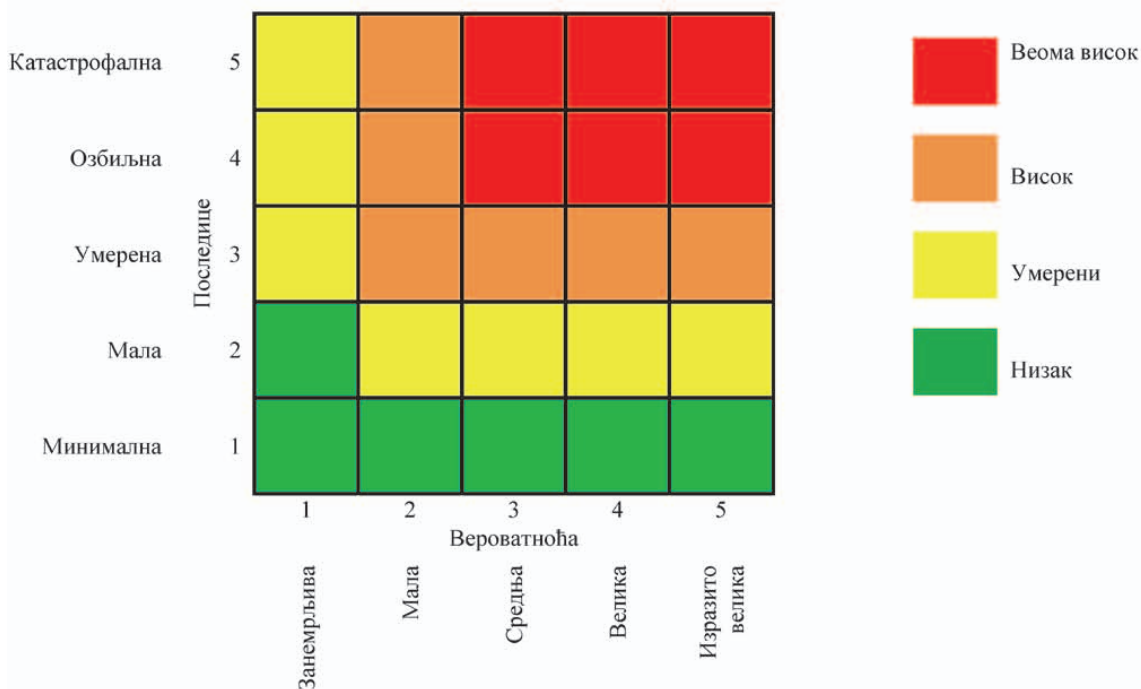
Резултати сценарија (последике и вероватноћа) комбинују се у матрици ризика. Матрица ризика састоји се од две осе, осе последица и осе вероватноће. Свака оса има пет вредности, што даје матрицу од 25 поља.

Наведених 25 поља дели се у четири категорије ризика: низак, умерени, висок и веома висок ризик.

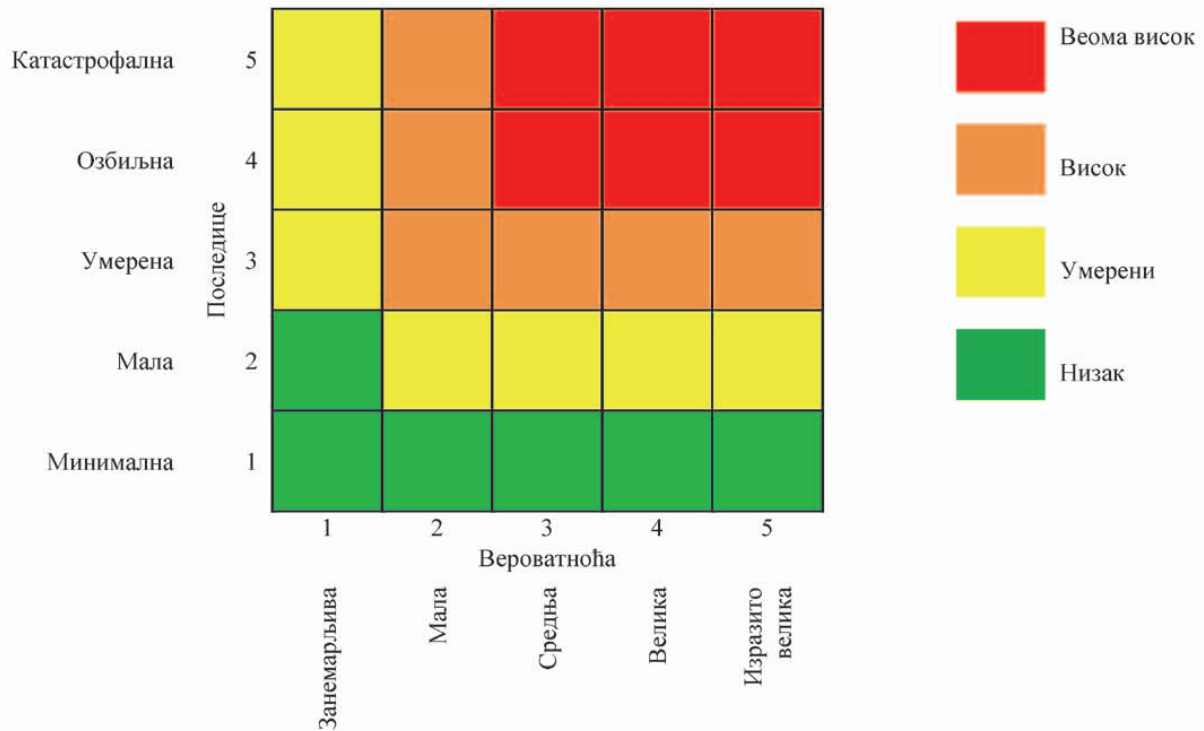
Матрица 1. Ризик по живот и здравље људи

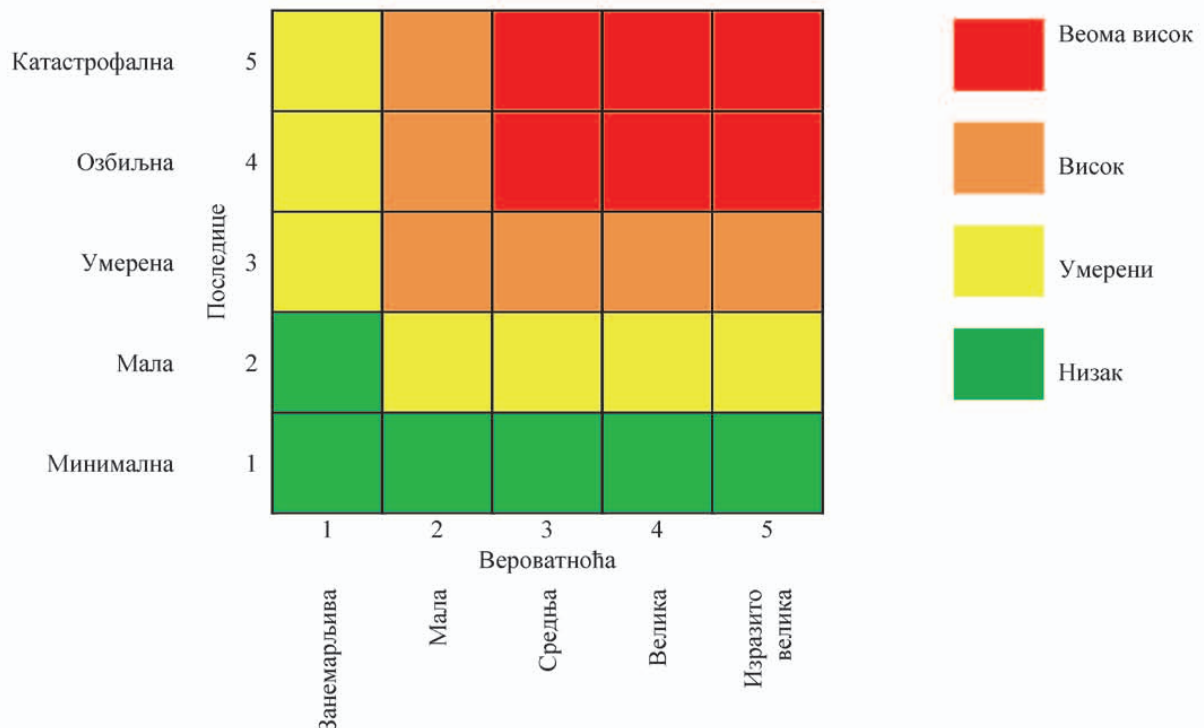
Матрица 2. Ризик по економију/екологију

Матрица 3а: Ризик по друштвену стабилност-укупна материјална штета на критичној инфраструктури

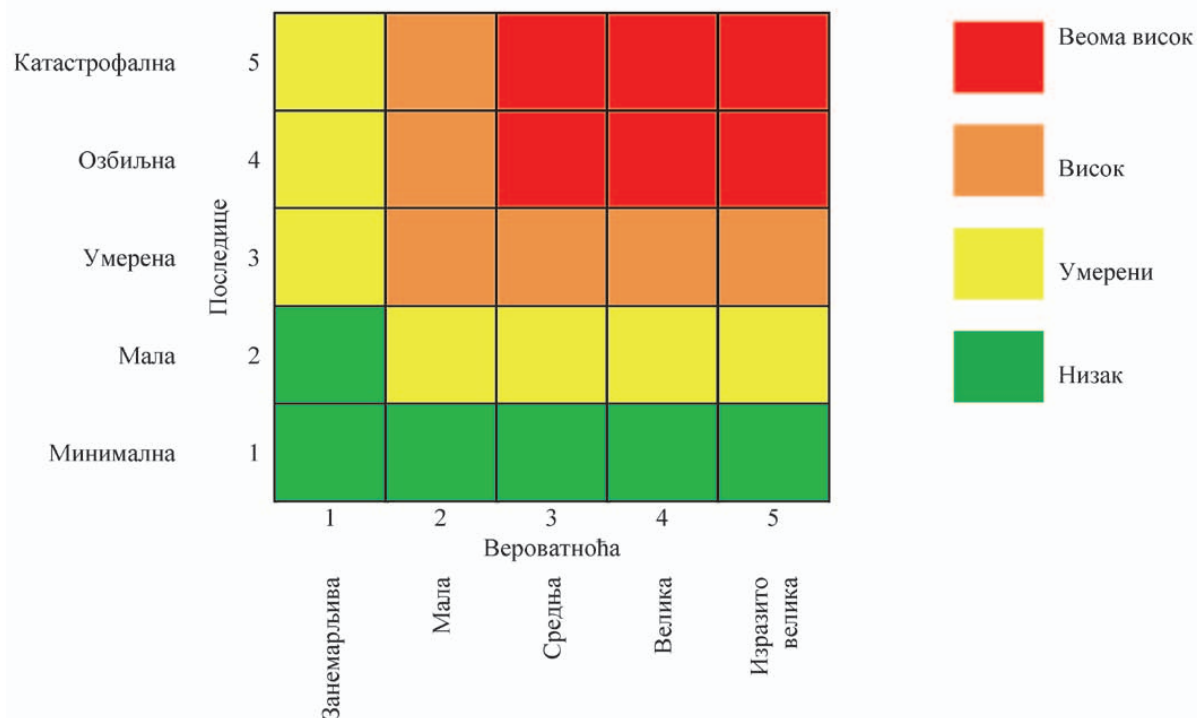

Матрица 3б: Ризик по друштвену стабилност-укупна материјална штета на установама/грађевинама јавног друштвеног значаја

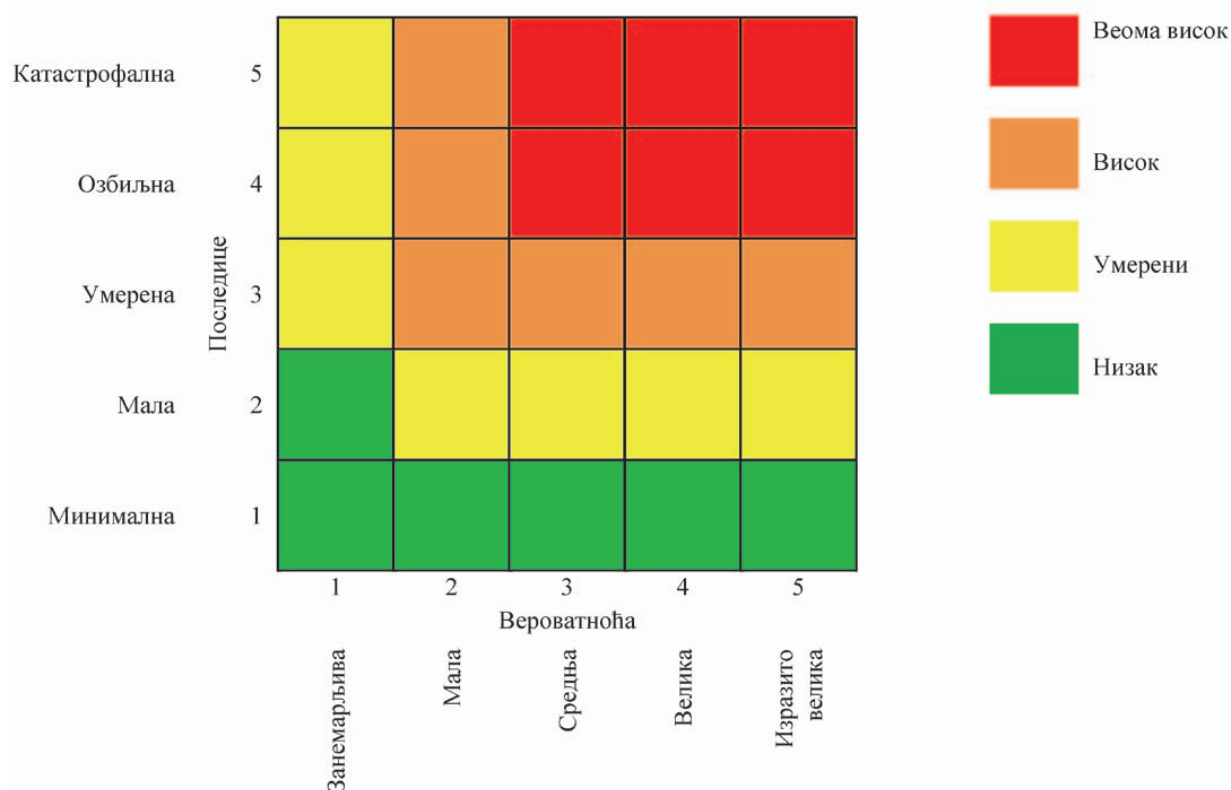

Напомена: Ризик по друштвену стабилност (укупна материјална штета на критичној инфраструктури и укупна материјална штета на установама/грађевинама јавног друштвеног значаја) одређује се средњом вредношћу у збирној матрици 3. (Пример: уколико је добијена средња вредност 4,4 ниво ризика је 4, а уколико је добијена средња вредност 4,5 ниво ризика је 5).

Матрица 3: Збирна матрица 3а и 3б-ризик по друштвену стабилност

Матрица 4. Укупан ризик

Напомена: Укупан ризик одређује се средњом вредношћу свих вредности ризика у односу на живот и здравље људи-матрица 1, економију/екологију-матрица 2, друштвену стабилност-матрица 3. (Пример: уколико је добијена средња вредност 4,4 ниво ризика је 4, а уколико је добијена средња вредност 4,5 ниво ризика је 5).

3.6. Одређивање комбинације ризика – мултиризик

У процесу процене ризика, узима се у обзир могућност да поједине опасности не утичу самостално на штићене вредности.

Ако се у процесу процене ризика уочи да било која појединачна опасност има већу вероватноћу дешавања или могуће последице по штићене вредности и да може доћи до мултипликације штетних догађаја, односно повећања коначних последица, због комбинације потенцијалних опасности, приступа се приоритетном третирању таквог ризика, ангажујући све потребне ресурсе.

Мултиризик представља комбинацију две или више потенцијалних опасности, уколико:

1. се дешавају у исто време или се дешавају узастопно,

2. зависе једна од друге или зато што их узрокује исти догађај или догађај покретач/окидач,

3. представљају претњу истим елементима (повредивим/изложеним елементима) без хронолошке коинциденције.

Истовремене потенцијалне опасности се такође називају и пропратни догађаји, рушилачки ефекти, домино ефекти или ефекат водопада.

На пример, земљотрес може изазвати експлозију гасовода, индустријски акцидент може изазвати пожар.

Зато сагледавање мултиризика разматра међузависност неколико потенцијалних опасности и ризика.

Било који догађај или потенцијална опасност може покренути већи број следећих потенцијалних опасности, од којих се свака може посебно разматрати. Вероватноћа појаве сваког од тих догађаја је, наравно, уско повезана са вероватноћом јављања наредног догађаја или претходног догађаја покретача. Процена последица зато мора да узме у обзир кумулативни утицај свих различитих утицаја који се јављају истовремено или непосредно један за другим.

Такође, треба узети у разматрање различите опасности, које се неће јавити истовремено, али ипак утичу на штићене вредности.

Такви приступи мултиризицима су важни у свим географским областима подложним негативним последицама од неколико типова потенцијалних опасности. У овој ситуацији, фокусирање искључиво на утицај само једне конкретне потенцијалне опасности могло би чак резултирати повећањем повредивости у погледу неког другог типа потенцијалне опасности.

Свака процена ризика мора да укључи могућа појачања последица услед интеракције са другим потенцијалним опасностима. Један ризик се може повећати као последица јављања друге потенцијалне опасности, или зато што је нека друга врста догађаја значајно изменила повредивост система.

Основна смерница за извођење закључака по питању утицаја мултиризика, треба да буде утицај потенцијалних опасности на штићене вредности, сваке појединачне опасности, а затим и разматрање заједничког утицаја.

3.7. Третман ризика

Третманом неприхватљивих ризика, односно предузимањем разноврсних планских мера, редукује се ниво ризика на прихватљив ниво. Третман ризика, начелно садржи: ризик, активност, носиоца активности, време реализације, сараднике у реализацији активности, време и начин извештавања.

Ради смањивања нивоа ризика од дејства негативних последица, идентификоване потенцијалне опасности или комбинација опасности, предузимају се мере из области превентиве и реаговања:

1. превентива

1.1. стратегије, нормативног уређења, планова

1.2. система за рану најаву

1.3. просторног планирања и легализације објеката

2. реаговање

2.1. стања спремности капацитета за реаговање

2.2. спремности капацитета ватрогасно-спасилачких јединица

2.3. спремности капацитета јединица цивилне заштите

2.4. базе података и подлога за потребе планирања цивилне заштите

2.5. способност субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање

2.6. стање мобилности везе

Све релевантне информације у вези процене ризика евидентирају се, ради стварања база података о ризицима у Табели 8.

Табела 8. Карактеристике потенцијалне опасности

Карактеристике потенцијалне опасности

Субјекат: _____

У овом прилогу дате су карактеристике опасности по којима субјекат описује идентификовану потенцијалну опасност ради архивирања и стварања базе података о опасностима и ризицима.

Р. бр.	Карактеристика потенцијалне опасности		Потенцијална опасност	Примедба
			КОНКРЕТАН НАЗИВ ОПАСНОСТИ	
1	2	3	4	5
1.	Почетно стање	Време идентификације		
2.		Субјекат, организација/ организациони део		
3.		Макролокација		
4.		Микролокација		
5.		Угрожене штићене вредности		
6.		Ангажоване снаге		
7.		Предузете почетне мере		
8.		Процењене последице по штићене вредности		
9.		Постојеће мере заштите		
10.		Завршно стање	Време изложености опасности	
11.	Ниво ризика			
12.	Погођене штићене вредности			
13.	Последице по штићене вредности			
14.	Предузете мере			
15.	Ефекат предузетих мера			
16.		Интеракција са другим опасностима		

Упутство за попуњавање и вођење

А. Колона 4: Идентификована опасност/КОНКРЕТАН НАЗИВ ОПАСНОСТИ – ПРЕТЊЕ: Користећи захтеве методологије за идентификацију потенцијалних опасности, уписати тачан назив; нпр: Земљотрес/Могућност генерисања других опасности/поплава.

Б. Колона 5: Примедба: Уписати све што је битно (према мишљењу лица овлашћеног за процену ризика) за поједину карактеристику.

Ц. Колона 3: Карактеристика потенцијалне опасности-претње:
1. Време идентификације: уписати тачно време, дан, месец и годину.

2. Организација/организациони део: назив и делатност субјекта и организационих делова, који су значајно изложени последицама деловања опасности.

3. Макролокација: описати ширу околину субјекта, са свим детаљима који су повезани са опасношћу.

4. Микролокација: описати ужу околину субјекта, (и унутрашњи део локације) са свим детаљима који су повезани са опасношћу.

5. Угрожене штићене вредности: према прилогу Б описати начин деловања последица опасности на штићене вредности.

6. Ангажоване снаге: навести прецизно број људи и техничких средстава ангажованих на третману идентификоване опасности, навести и друге ресурсе који су ангажовани (објекти, заинтересоване стране и сл.).

7. Предузете почетне мере: описати све мере које је донело руководство или лице овлашћено за процену ризика, описати све мере које су имале позитиван и негативан ефекат.

8. Процењене последице по штићене вредности: навести резултат прелиминарне анализе потенцијалних опасности који се односи на последице по штићене вредности. Навести процене за све штићене вредности.

9. Постојеће мере заштите: навести које мере заштите су биле актуелне у моменту остваривања ефеката опасности-претње поштићене вредности, лице одговорно за имплементацију и реализацију мера, ефекат мера.

10. Време изложености опасности-претњи: изражено у временским јединицама, навести колико суштићене вредности, понаособ, биле изложене опасности, од момента када је опасност остварила одређене ефекте поштићене вредности.

11. Ниво ризика: из обрасца за процену ризика, навести израчунати ниво ризика, добијен према овој методологији. Навести и величину вероватноће и последица које одређују ризик.

12. Погођенештићене вредности: на основу анализе ризика навести које суштићене вредности погођене идентификованим опасностима, описати ефекат деловања опасности.

13. Последице поштићене вредности: навести ефекат штетног догађаја поштићене вредности.

14. Предузете мере: навести само мере које су предузимане, посебно навести мере које су имале нарочито позитиван или негативан ефекат.

15. Ефекат предузетих мера: навести како су предузете мере за третман ризика деловале на штетан догађај, навести и позитивне и негативне ефекте.

16. Интеракција са другим опасностима: навести случајеве када је једна опасност узроковала једну или више других (*нпр, експлозија је изазвала пожар на више локација*), описати генерисање сваке опасности посебно, са свим детаљима.

Примедба: уписати све што је неопходно да би се потенцијална опасност што прецизније описала.

Напомена: За све остале опасности, субјекат или организација која врши процену ризика треба да допуњава листу са карактеристикама појединих потенцијалних опасности.

3.8. Израда карата ризика

За потребе Процене израђују се карте ризика. Карте ризика су важан алат за приказивање ризика на целом подручју, како за сваки поједини ризик, тако и за свеукупни ризик. Карте помажу свим учесницима укљученим у рад на Процени, олакшавају презентацију резултата матрица ризика и разумевање нивоа ризика, као и визуелизацију стања ризика, за потребе доношења адекватних одлука.

Начине израде, мерила и остале елементе потребне за израду карата унутар географског информационог система координира Сектор за ванредне ситуације у складу с потребама сваког појединог ризика.

Кроз карте ризика приказује се простор и просторни распоредштићених вредности, извори ризика, зоне распрострања, објекти за заштиту и спасавање, објекти који могу да изазову ризик и мултиризик, положај суседних држава са критичном инфраструктуром, распоред снага за заштиту и спасавање, итд.

За приказ наведених садржаја, потребно је користити следеће прегледне топографске карте као и могућност дигиталних прегледно-топографских карата (ДПТК):

- ниво Републике: ПТК 1:300 000 или ПТК 1:500 000
- ниво покрајине: ПТК 1:300 000
- ниво општине: ТК 1:50 000 или ТК 1:100 000.

Сви нивои могу да користе карте ТК 1:25 000 и ТК 1:50 000 ради детаљнијег приказивања појединих садржаја. За рад и означавање садржаја на картама потребно је користити опште прихваћене и прописима одређене топографске и друге знакове (државни координатни систем).

Поред топографских карата, ради приказивања специфичних садржаја, могу се користити и тематске карте, које се налазе у употреби специјализованих организација (хидрометеоролошке, сеизмичке, и сл).

За означавање појединих потенцијалних опасности на картама ризика, користити ознаке и скраћенице дате у табели 9.

Табела 9. Основни знакови

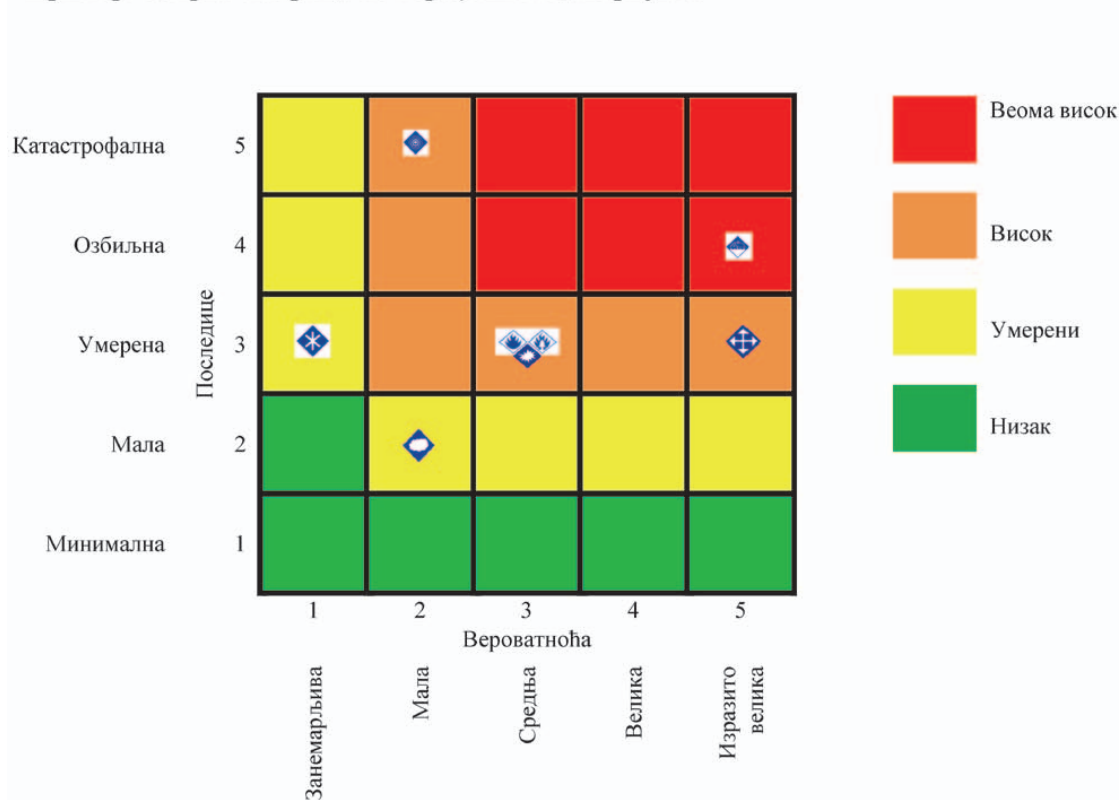
Редни број	Потенцијална опасност	Знак	Назив на енглеском језику
1.	Земљотреси		Eartquake
2.	Одрони, клизишта и ерозије		Landslide
3.	Поплаве		Flood
4.	Екстремне временске појаве		
4.1	Велика количина падавина		A large amount of precipitation
4.2	Град		Hail
4.3	Олујни ветар		Storm surge
4.4	Снежне мећаве, наноси и поледица, хладни талас		Extreme winter condition
4.5	Топли талас		Heat wave
4.6	Суша		Drought
5.	Недостатак воде за пиће		Lack of drinking water

6.	Епидемије и пандемије		Epidemic and pandemic
7.	Биљне болести		Plant diseases
8.	Болести животиња		Epizootic
9.	Пожари и експлозије, пожари на отвореном		Fire and explosion
10.	Техничко-технолошки удеси		Technical and technological accident
11.	Нуклеарни и радиолошки акциденти		Nuclear and/or radiation accident
12.	Терористички напад		Terrorist attack

Резиме

Завршетком процеса израде процене ризика, као и обраде свих сценарија и изражавања резултата, добија се могућност упоређења резултата и њиховог приказивања у заједничким матрицама.

Пример: Збирна матрица по израђеним сценаријима

У односу на сваки ризик направити преглед могућности унапређења стања из области:

1. превентиве
 - 1.1. стратегије, нормативног уређења, планова
 - 1.2. система за рану најаву
 - 1.3. просторног планирања и легализације објеката
2. реаговања
 - 2.1. стања спремности капацитета за реаговање
 - 2.2. спремности капацитета ватрогасно-спасилачких јединица
 - 2.3. спремности капацитета јединица цивилне заштите
 - 2.4. базе података и подлога за потребе планирања цивилне заштите
 - 2.5. способност субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање
 - 2.6. стање мобилности везе

ДЕО II ПЛАНОВИ ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА

Уводне напомене за израду планова заштите и спасавања

План заштите и спасавања је основни плански документ на основу кога се субјекти заштите и спасавања организују, припремају и учествују у извршавању мера и задатака заштите и спасавања угроженог становништва, материјалних и културних добара и животне средине.

Циљ израде планова је утврђивање задатака субјектима заштите и спасавања, планско и организовано ангажовање капацитета, усклађивање активности у спровођењу мера и задатака заштите и спасавања.

Планови заштите и спасавања се израђују у складу са Законом о ванредним ситуацијама, Уредбом о садржају и начину израде процене угрожености и планова заштите и спасавања, и овом методологијом.

Планови су засновани на проценама угрожености и на проценама расположивих капацитета и могућности за заштиту и спасавање, на свим нивоима.

Садржај:

Национални план и планови заштите и спасавања у ванредним ситуацијама аутономних покрајина, управних округа, града Београда и јединица локалне самоуправе су састављени од следећих планских докумената:

- 1) План осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања;
- 2) План приправности-спремности за деловање у ванредним ситуацијама;
- 3) План мобилизације-активирања снага заштите и спасавања;
- 4) План заштите и спасавања по врстама опасности;
- 5) План мера и задатака цивилне заштите;
- 6) План употребе снага заштите и спасавања;
- 7) План информисања јавности;
- 8) План ублажавања и отклањања последица елементарних непогода и других несрећа.

Поред израде плана, **органи аутономне покрајине, града Београда и јединице локалне самоуправе**, планирају заштиту и спасавање запослених и лица која се у тренутку елементарне непогоде и друге несреће затекну у тим органима. У сврху наведеног, превасходно се планирају следеће мере: узбуњивање, евакуација, заштита од пожара и пружање прве помоћи.

План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама привредних друштава и других правних лица којима је одређен задатак у заштити и спасавању (овлашћена и оспособљена правна лица) садржи:

- 1) План осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања – израђују привредна друштва и друга правна лица која су према Закону о ванредним ситуацијама дужна да обезбеде благовремено осматрање, рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање становништва о опасностима (електропривреда, водопривреда, метеорологија, сеизмологија и други);
- 2) План приправности – спремности за деловање у ванредним ситуацијама (за цело привредно друштво или само за организационе целине које су носиоци извршења задатака у области заштите и спасавања добијених од надлежних штабова за ванредне ситуације);

3) План мера и задатака цивилне заштите – израђује се за потребе запослених и кориснике услуга правних лица и подразумева: узбуњивање, евакуацију, склањање, збрињавање угрожених и настрадалих, прву помоћ, заштиту од пожара, и друге мере и задатке у складу са сопственом проценом. Саставни део овог плана је преглед средстава за личну, узајамну и колективну заштиту;

4) План извршења задатака утврђених Националним планом, окружним и планом града Београда и јединица локалне самоуправе, садржи: преглед добијених задатака (дат је на обрасцу ПЛ-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); списак запослених који се ангажују у извршењу задатка (дат је на обрасцу ПЛ-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); преглед материјално-техничких средстава која се ангажују у спровођењу задатака заштите и спасавања (дат је на обрасцу ПЛ-3 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); план активирања и план употребе снага и средстава заштите и спасавања у складу са добијеним задатком (са разрадом мера и активности); преглед привредних друштава и других правних лица са којима сарађује у извршењу задатка; подсетник за рад руководиоца привредног друштва и другог правног лица за организацију и извршење задатка заштите и спасавања.

Остала привредна друштва и друга правна лица израђују планове заштите и спасавања само за запослене и кориснике њихових услуга, по елементима и садржају из тачке 3. претходног става која се односи на План мера и задатака цивилне заштите.

Органи државне управе, установе културе и друге организације израђују сопствени План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама који садржи:

- 1) План приправности – спремности за деловање у ванредним ситуацијама;
- 2) План – активирања и ангажовања сопствених људских и материјалних ресурса у циљу функционисање делатности у ванредним ситуацијама;
- 3) План мера и задатака цивилне заштите се израђује за потребе заштите и спасавања запослених, затечених лица у тим органима/установама, материјалних и културних добара из надлежности органа и установа и подразумева узбуњивање, евакуацију, склањање, збрињавање угрожених, прву помоћ, заштиту од пожара и друге мере и задатке у складу са сопственом проценом. Саставни део овог плана је преглед средстава за личну, узајамну и колективну заштиту.

1. План осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања

Планом осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања утврђује се организација, снаге, средства, мере и поступци субјеката система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања у ванредним ситуацијама.

План осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања на **националном нивоу** садржи:

а) Организацију и рад система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања:

- 1) задаци система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања;
- 2) организација система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања;
- 3) локације оперативних центара 112 и командно-оперативних центара ватрогасно-спасилачких јединица и начин њиховог увезивања (дати су на обрасцу ОЦ који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);
- 4) организација и начин размене података Службе 112 са осталим субјектима система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања;
- 5) преглед субјеката система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања и начин њиховог повезивања са надлежним оперативним центром 112 (дат је на обрасцу СС који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);
- 6) организација јавног обавештавања и преглед јавних гласила (дати су на обрасцу ЈГ који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);
- 7) организација система за јавно узбуњивање и начин активирања сирена (преглед локација сирена и спојних путева дат је на обрасцу ССП који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део), акустичка покривеност територије на карти, списак помоћних средстава за узбуњивање изван чујности сирена (дат је

на обрасцу ПСУ који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део), преглед корисника високих брана, хидроакумулација и депонија са опасним материјама-јаловине са организацијом и начином узбуњивања (дат је на обрасцу ВБ који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

8) преглед снага осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања Службе 112: специјализоване јединице цивилне заштите за осматрање (преглед јединица и људства дат је на обрасцу СЛЦЗ-О који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део), шема телефонских и радио-телефонских веза, телефонски и радио-телефонски именик (дати су на обрасцу РТИ-О који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део) и специјализоване јединице цивилне заштите за узбуњивање (преглед јединица и људства дат је на обрасцу СЛЦЗ-У који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део), шема телефонских и радио-телефонских веза, радио-телефонски именик (дати су на обрасцу РТИ-У који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део).

б) Организацију и функционисање телекомуникационо-информационог система и обезбеђење заштите информација:

1) организација и функционисање, шема жичних и радио-телефонских веза (фиксних и мобилних) за потребе субјеката и снага заштите и спасавања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања и међународну размену информација;

2) документа о телекомуникационо-информатичком обезбеђењу и заштити информација: телефонски и радио-телефонски именик субјеката система заштите и спасавања (дати су на обрасцу ТИ-С и обрасцу РТИ-С који су одштампани уз ово упутство и чине његов саставни део);

3) елаборат специјализоване јединице цивилне заштите за телекомуникације (задатак јединице, преглед јединица и људства дати су на обрасцу СЛЦЗ-Т, који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део, шема жичних и радио-телефонских веза);

4) заштита информација: шема организације криптозаштите писаних информација и преглед учесника (дати су на обрасцу УКЗ који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део).

На нивоу јединица локалне самоуправе овај план садржи:

1. Организацију јавног обавештавања и преглед јавних гласила (дати су на обрасцу ЈГ који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део),

2. Преглед локација сирена и спојних путева (дат је на обрасцу ССП који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део),

3. Шему распореда сирена на карти са акустичком покривеношћу територије,

4. Списак помоћних средстава за узбуњивање изван чујности сирена (дат је на обрасцу ПСУ који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део),

5. Списак људства јединице за узбуњивање (дат је на обрасцу СЛЦЗ-УЛ који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део),

6. Организацију веза у ванредним ситуацијама и

7. Телефонски и радио-телефонски именик субјеката система заштите и спасавања (дати су на обрасцу ТИ-С и обрасцу РТИ-С који су одштампани уз ово упутство и чине његов саставни део).

2. План приправности – спремности за деловање у ванредним ситуацијама

План приправности-спремности за деловање у ванредним ситуацијама обухвата мере, поступке и задатке којима се обезбеђује виши ниво спремности субјеката заштите и спасавања чиме се омогућава брже укључивање и ефикасније деловање на спречавању настанка и умањењу последица проузрокованих елементарним непогодама и другим несрећама. Спровођењем мера приправности стварају се услови за оперативно деловање оперативних и других снага заштите и спасавања. Приправност се прво уводи снагама заштите и спасавања на територији јединице локалне самоуправе којој непосредно прети елементарна непогода и друга несрећа, а потом, по потреби и снагама са шире територије.

Увођење приправности је од посебног значаја када су у питању опасности које је могуће предвидети и предузимати мере за спречавање њиховог настанка и ублажавања последица (опасности од поплава, шумских пожара, РХБ опасности и опасности од епидемија, епизоотија, биљних болести).

Спровођењем мера приправности, субјекти заштите и спасавања отпочињу припреме за деловање у ванредним ситуацијама, у складу са својим плановима заштите и спасавања и стандардним оперативним процедурама.

Поступци увођења приправности се прилагођавају специфичностима елементарне непогоде и друге несреће, насталим последицама и сходно проценама даљег развоја ванредне ситуације. Најважније је планирати приправност снага за први одговор на ванредни догађај – ванредну ситуацију.

За спровођење мера приправности – спремности за ванредне ситуације у субјектима заштите и спасавања одговорни су непосредни руководиоци тих субјеката.

Мере приправности-спремности за ванредне ситуације обухватају спровођење следећих мера: увођење сталног дежурства у надлежном штабу за ванредне ситуације, надлежном органу локалне самоуправе, у овлашћеним и оспособљеним правним лицима и другим снагама заштите и спасавања, по процени штаба за ванредне ситуације; прекид коришћења годишњег одмора лицима распоређеним по основу активне резерве у специјализоване јединице цивилне заштите; ограничење кретања ван места боравка лицима распоређеним у специјализоване јединице цивилне заштите и штабове за ванредне ситуације; уређење објеката за заштиту (ојачавање насипа, чишћење склоништа, провера исправности инсталација, поправка постојеће и набавка недостајуће опреме...).

План приправности начелно садржи: преглед субјеката заштите и спасавања одговорних за предузимање мера приправности за сваку врсту опасности посебно (дат је на обрасцу ПП-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); преглед оперативних поступака свих учесника у спровођењу мера приправности-спремности (дат је на обрасцу ПП-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); начин пријема и преношења наређења за предузимање мера приправности-спремности; начин комуникације и извештавања надлежних органа и служби.

Поред података из става 6. овог одељка, план приправности-спремности **овлашћених и оспособљених правних лица**, садржи и: разрађене мере и поступке који се предузимају у оквиру редовне делатности са циљем организованог довођења сопствених способности и капацитета на нивоу потпуне спремности за деловање у систему заштите и спасавања у оквиру задатка за чије је извршење одговоран у складу са изводом из Националног плана, покрајинског плана и плана за заштиту и спасавање управног округа; начин пријема и спровођења наређења за предузимање мера приправности – спремности; преглед мера и поступака које предузимају одговорна лица у циљу подизања нивоа спремности за деловање у ванредним ситуацијама и рокови извршења; начин комуникације и извештавања надлежних органа и служби.

3. План мобилизације – активирања снага заштите и спасавања

План активирања израђује се за потребе активирања штабова за ванредне ситуације, органа државне управе и локалне самоуправе, овлашћених и оспособљених правних лица за деловање у ванредним ситуацијама и повереника цивилне заштите.

Овај план на нивоу јединица локалне самоуправе садржи: подсетник за лица одговорна за активирање; списак чланова надлежног штаба за ванредне ситуације (са адресама и телефонима); списак чланова стручно-оперативних тимова надлежног штаба за ванредне ситуације (са адресама и телефонима), преглед субјеката заштите и спасавања који се активирају са подацима о одговорним лицима (дат је на обрасцу А-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); списак повереника и заменика повереника цивилне заштите, са адресама и телефонима (дат је на обрасцу А-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); шему преношења наређења о активирању (по приоритетима).

Планом активирања овлашћених или оспособљених правних лица и других привредних друштава, разрађује се начин позивања запослених који су неопходни за извршење задатака заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, добијеним од надлежних штабова за ванредне ситуације, а у складу са планом заштите и спасавања. Овај план садржи: подсетник за рад лица одговорног за активирање/позивање запослених; списак запослених који се ангажују у заштити и спасавању (са адресама и бројевима телефона); списак материјално-техничких средстава која се ангажују у реализацији задатка заштите и спасавања; начин комуницирања и извештавања надлежних органа и служби.

План мобилизације израђује надлежна служба за мобилизацију специјализованих јединица ЦЗ на републичком/окожном нивоу односно јединица локалне самоуправе за мобилизацију јединица цивилне заштите које формира.

План мобилизације на **националном нивоу** садржи: преглед специјализованих јединица ЦЗ по подручним организационим јединицама са бројем припадника по свакој јединици и подацима о мобилизацијском месту, мобилизацијском зборишту и одговорним лицима за извршење мобилизације.

План мобилизације на **окожном нивоу** садржи: списак извршилаца мобилизације; списак лица који врше позивање припадника специјализованих јединица цивилне заштите (курири-позивари); списак лица за прихват припадника специјализованих јединица цивилне заштите на мобилизацијском зборишту; списак лица за прихват покретних ствари из пописа; преглед специјализованих јединица цивилне заштите са подацима о мобилизацијским збориштима; списак припадника специјализованих јединица цивилне заштите са подацима о адреси становања, месту рада и бројевима телефона за контакт; појединачне позиве за ангаžовање.

План мобилизације на **нивоу јединица локалне самоуправе** садржи: податке о лицу одговорном за мобилизацију и извршиоцима мобилизације; списак припадника јединица цивилне заштите са подацима о адреси становања, месту рада и бројевима телефона за контакт; податке о лицима која врше позивање и прихват припадника јединица цивилне заштите на мобилизацијском зборишту и друге прилоге.

План мобилизације специјализоване јединице цивилне заштите се израђује за специјализовану јединицу цивилне заштите на републичком и околном нивоу. Овај план се ради као посебан сепарат за сваку специјализовану јединицу цивилне заштите (чета, вод или самостално одељење) и садржи: подсетник за извршење мобилизације (за извршиоце мобилизације и командире); шему распореда људства и материјално-техничка средства на мобилизацијском зборишту; списак припадника специјализоване јединице цивилне заштите; списак лица за прихват припадника специјализованих јединица цивилне заштите и списак лица за прихват покретних ствари из пописа на мобилизацијском зборишту; преглед формацијских материјално-техничких средстава која се изузимају из магацина цивилне заштите; преглед лица – екипа за издавање материјално-техничких средстава која се изузимају из магацина цивилне заштите; списак покретних средстава која се примају из пописа са прегледом давалаца ствари из пописа; преглед пристизања људства, материјално-техничка средства и покретних ствари из пописа на мобилизацијском зборишту; други прилози.

4. План заштите и спасавања по врстама опасности

План заштите и спасавања по врстама опасности израђује се само за оне опасности које су идентификоване Процентом угрожености као опасности које могу угрозити људе и материјална добра: поплаве, земљотресе, шумске пожаре, екстремне временске непогоде (снег, лед, суша, град и др.), техничко-технолошке несреће опасности изазване биолошким агенсима (епидемије и епизоотије) и ратну опасност.

Овај план садржи обавезне прилоге за све планове по опасностима који се раде према **општим обрасцима (ОБ-1–ОБ-5)** који су одштампани уз ово упутство и чине његов саставни део и друге прилоге у зависности од врсте опасности и то:

1) шематски приказ субјеката који се ангажују у заштити и спасавању;

2) преглед субјеката заштите и спасавања за конкретну опасност (образац ОБ-1);

3) преглед снага и расположивих капацитета за конкретну опасност (образац ОБ-2);

4) преглед чланова стручно-оперативног тима (образац ОБ-3);

5) подсетник/упутство за рад одговорних лица (образац ОБ-4);

6) преглед обавеза (мера и задатака) учесника у заштити и спасавању (образац ОБ-5).

Напомена: Образац ОБ-5 је најважнији део плана за сваку опасност или меру цивилне заштите која се планира. У њему треба разрадити све мере које наређује надлежни штаб или други орган/служба/тело, затим све оперативне поступке којима се наређене мере спроводе као и носиоце свих оперативних поступака. Остали делови плана су прилози помоћу којих се план спроводи.

4.1. План заштите и спасавања од поплава

План заштите и спасавања од поплава се ради као надоградња оперативног плана за одбрану од поплава у складу са посебним законом и поред прилога из одељка 4. став 2. ове методологије садржи и:

1) преглед поплавних подручја са угроженим садржајем на водама првог и другог реда, са критичним деоницама и потенцијално угроженим насељима од поплава, са бројем домаћинстава, становника, привредним и културним објектима, инфраструктуром, пољопривредним земљиштем и фармама, који могу бити угрожени (дат је на обрасцу П-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

2) преглед водотокова и хидроакмулација са потенцијално угроженим рејонима у случају пролома бране, садржи преглед насеља изводно од акумулације, број угрожених становника, систем за узбуњивање и потребно време за пражњење акумулације до које безбедног нивоа (дат је на обрасцу П-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

3) евакуација становништва, стоке, културних и материјалних добара; збрињавање људи, стоке, материјалних и културних добара; организација пружања прве и медицинске помоћи и ветеринарске помоћи; асанација терена и објеката се организује према посебним плановима – Планом мера и задатака цивилне заштите.

У овом плану се разрађују оперативни поступци у заштити од поплава, на водама првог и другог реда: осматрање и извиђање стања водостаја, заштита и ојачање насипа, одржавање објеката за заштиту, чишћење пропуста, заштита и спасавање угроженог становништва, материјалних и културних добара које се обезбеђује спровођењем задатака цивилне заштите и подтачке 3), са наведеним субјектима који их спроводе.

Овај план се активира тек када се покаже да је интензитет опасности толики да органи државне управе надлежни за послове водопривреде и јавна водопривредна предузећа нису у могућности да својим снагама спрече плавање. На предлог одговорног лица јавног водопривредног предузећа надлежном штабу да се прогласи ванредна ситуација, активирају се друге снаге заштите и спасавања.

4.2. План заштите и спасавања у случају земљотреса

План заштите и спасавања у случају земљотреса поред прилога из одељка 4. став 2. ове методологије зависно од нивоа планирања садржи:

1) табеларни преглед угрожених објеката (који нису изграђени према сеизмолошким критеријумима), са бројем домаћинстава, бројем становника и угроженом инфраструктуром (дат је на обрасцу Зм-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

2) преглед локација за одлагање отпадног грађевинског материјала и другог материјала који се сакупља у току рашчишћавања терена (дат је на обрасцу Зм -2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

3) евакуацију становништва, стоке, културних и материјалних добара; збрињавање људи, стоке, материјалних и културних добара; организацију пружања прве и медицинске помоћи и ветеринарске помоћи; асанација терена и објеката организује се према посебним плановима – Планом мера и задатака цивилне заштите.

4.3. План заштите и спасавања од шумских пожара

План заштите и спасавања од шумских пожара поред прилога из одељка 4. став 2. ове методологије зависно од нивоа планирања садржи:

1) преглед подручја под шумом са противпожарним путевима на карти;

2) преглед угрожених рејона и локација на којима је дошло до пожара (са подацима о угроженим објектима, угроженим становништвом, сточним фондом и ловиштима) који се израђује након насталог пожара (дат је на обрасцу ШП-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

3) преглед места и објеката за обезбеђење воде за гашење пожара: водозхвати, црпне станице, хидранти, изворишта, акумулације и друга места (дат је на обрасцу ШП-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део).

Ради се као надоградња основног плана заштите од пожара шумских комплекса и националних паркова у сарадњи са јавним предузећима за газдовање шумама (шумским газдинствима и националним парковима).

У Плану заштите и спасавања од шумских пожара се разрађују оперативни поступци субјеката заштите и спасавања који се предузимају у случају настанка шумских пожара и других пожара на отвореном простору, којима се: спречава ширење пожара, разрађује организација гашења насталих пожара (активности на гашењу и локализовању пожара, спасавање угроженог становништва; благовремено обавештавање становништва о опасностима од пожара, извлачење материјалних и културних добара из објеката угрожених пожаром; ограничење саобраћаја и кретања грађана у зонама захваћеним пожаром и др.). Овим прегледом обухватити и организацију и спровођење задатака цивилне заштите, зависно од потребе коју захтева дата ситуација (реализују се према Плану мера и задатака цивилне заштите).

Основне снаге за гашење пожара су ватрогасно-спасилачке јединице, службе за заштиту од пожара јавних предузећа за газдовање шумама и националних паркова, специјализоване јединице цивилне заштите које формира надлежна служба и ватрогасне јединице привредних друштва, добровољна ватрогасна друштва, грађани и др.

4.4. План заштите и спасавања од екстремних снежних падавина

План заштите и спасавања од екстремних снежних падавина, поред прилога из одељка 4. став 2. ове методологије зависно од нивоа планирања садржи:

1) извод из плана зимске службе надлежних путних предузећа на окружном и локалном нивоу;

2) критичне деонице на саобраћајницама са становишта угрожености снежним наносима са прегледом флексибилних места на путевима за бржи приступ заведјенима (где постоји ограда);

3) преглед подручја која могу бити „одсечена” услед снежних наноса, са подацима о броју и категорији становника на тим подручјима (стара и немоћна лица, лица на дијализи и другим посебним потребама, деца и труднице);

4) преглед деоница железничке инфраструктуре са критичним деоницама од завејавања и организација евакуације и збрињавања путника из возова;

5) разраду мера и поступака за спасавање и збрињавање путника са завејаних саобраћајница и становника са подручја која су „одсечена” услед великих снежних наноса;

6) евакуацију путника, збрињавање путника и одсеченог становништва; организација пружања прве и медицинске помоћи; збрињавање животињског фонда и пружање ветеринарске помоћи, организује према посебним плановима – Планом мера и задатака цивилне заштите.

Сумарни подаци о територијама, становништву, инфраструктури и сточном фонду који су угрожени екстремним снежним наносима (дати су на обрасцу СН-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део).

4.5. План заштите и спасавања од техничко-технолошких удеса

План заштите и спасавања од техничко-технолошких удеса садржи мере заштите и спасавања од удеса, којима се разрађују задаци, активности и поступци спровођења заштите и спасавања од удеса који могу настати у постројењима и објектима за производњу, прераду и складиштење опасних материја, у транспорту опасних материја или приликом терористичких напада.

Мере се разрађују као целина, са наглашеним специфичним радњама у односу на врсту опасности, и обухватају:

1) процену насталог стања угрожености од удеса и доношење одлуке о спровођењу мера заштите;

2) организацију обавештавања становништва о спровођењу мера заштите;

3) организацију руковођења (припрема и доношење одлука и наређења, употреба снага и субјеката заштите и спасавања и правила понашања);

4) организацију пружања прве медицинске помоћи и здравственог збрињавања (носиоци – здравствене установе, органи државне управе, организацијска структура, капацитети, правци превожења повређених, материјално обезбеђење и др.);

5) организацију склањања и збрињавања угроженог становништва (носиоци, екипе-њихови задаци, број угрожених – категорија, места и капацитети објеката, материјално обезбеђење и др.);

6) организацију евакуације становништва (носиоци – екипе и задаци, број и категорија, начин-материјално обезбеђење, правци

кретања и начин превоза, места где се врши евакуација, прихват – размештај по објектима и др.);

7) организацију заштите и збрињавања материјалних и културних добара у повредивој зони (носиоци, екипе и задаци, преглед материјалних добара, места где ће се извршити збрињавање и др.);

8) организацију контроле квалитета ваздуха, земљишта и воде (екипе, задаци, дефинисање зоне опасности и др.);

9) организацију и начин спровођења деконтаминације (носиоци, екипе, организацијска структура, материјално обезбеђење – објекти, контрола извршене деконтаминације и др.);

10) организацију безбедносних мера (у току извршења задатака збрињавања, евакуације, РХБ заштите, прве медицинске помоћи, обезбеђење материјалних и културних добара и др.);

11) организацију и контролу саобраћаја (посебно у зони угрожености, носиоци и временски период);

12) организацију заштите објеката критичне инфраструктуре (комунална, електро-енергетска, саобраћајна...);

13) организацију заштите животиња и пружања ветеринарске помоћи (носиоци, организацијска структура, екипе и њихови задаци и др.).

Графички део плана заштите и спасавања од техничко-технолошких несрећа садржи:

1) ознаке приступних путева за интервенцију (приоритетних и алтернативних);

2) приказ локације и објеката смештаја снага заштите и спасавања;

3) приказ локација и објеката опреме за заштиту и спасавање;

4) путеве за евакуацију (правци кретања);

5) локацију – објекти за пружање прве медицинске помоћи и здравственог збрињавања;

6) локацију – објекти за деконтаминацију;

7) локацију – објекти збрињавања – смештаја угрожених људи, животиња и материјалних и културних добара.

Пратећи документи плана заштите и спасавања чине прилози:

1) програм оспособљавања, провере знања;

2) организација и припрема извођења вежби;

3) преглед субјеката од значаја за спровођење мера заштите и спасавања (завод, институције, органи државне управе и др.).

Мере отклањања последица – санација удеса имају за циљ санирање локације-простора удеса, стварање услова за нормализацију рада и живота, обнављање животне средине и враћање у стање пре удеса, праћење постудесне ситуације и предузимање превентивних мера отклањања опасности од поновног настанка удеса.

Мере за отклањање последица од удеса чине:

1) циљеви и обим санације (приоритети, начин – метод);

2) субјекти, снаге и средства за санацију (екипе и задаци, потребно време – рок, потребна средства);

3) субјекти, снаге и средства за спровођење ремедијације;

4) програм постудесног мониторинга животне средине обухвата праћење стања здравља људи и животиња, биомониторинг ваздуха воде и земљишта, а реализује се дефинисањем носиоца, садржаја, извештавање и временски период;

5) организација наставка рада и опоравка од удеса (задаци, носиоци, екипе, потребна материјална средства и планирано време);

6) планирана финансијска средства.

4.6. План заштите и спасавања од нуклеарних и радиолошких несрећа

План заштите и спасавања од нуклеарних и радиолошких несрећа реализује се на основу посебног закона којим се уређује заштита од јонизујућег зрачења и нуклеарна сигурност тј. по Плану за деловање у случају акцидента који израђује Агенција за јонизујуће зрачење и нуклеарну сигурност Србије.

У Плану за деловање у случају акцидента се дају носиоци обавеза од националног до локалног нивоа на основу којих надлежни субјекти разрађују своје обавезе.

Јединице локалне самоуправе су у обавези да у свом Плану заштите и спасавања имају прегледе локација и ресурса за деконтаминацију људи, животиња и материјалних добара (дати су на обрасцу НР-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део).

4.7. План заштите и спасавања од епидемија и епизоотија

План заштите и спасавања од епидемија и епизоотија обухвата организацију мера које се предузимају у циљу спречавања

настанка и ширења епидемија и епизоотија и поступање надлежних служби у спровођењу оперативних мера код појаве епидемија и епизоотија. Ове планове, по посебној методологији израђују Министарство здравља, заводи за јавно здравље и Управа за ветерину.

4.8. План заштите и спасавања од ратних опасности

План заштите и спасавања од ратних опасности, обухвата мере заштите и спасавања у случају ратних дејстава са копна и из ваздуха, које се обезбеђују: реализацијом осматрања, обавештавања и узбуњивања угроженог становништва, организацијом склањања становништва у склоништа и друге заштитне објекте, евакуацијом угроженог и настрадалог становништва, збрињавањем евакуисаних и угрожених лица, заштитом и спасавањем из рушевина, организацијом прве и медицинске помоћи, организацијом РХБ заштите, организацијом заштите од НУС, асанацијом терена, очувањем добара битних за опстанак.

5. План мера и задатака цивилне заштите

План мера и задатака цивилне заштите, у случају елементарних непогода и других несрећа, ради се према општим обрасцима (ОБ-1–ОБ-5) из одељка 4. став 2. ове методологије прилагођеним потребама извршавања задатака цивилне заштите и посебним прилозима неопходним за спровођење евакуације, збрињавања угрожених и настрадалих, пружања прве и медицинске помоћи, очувања добара битних за опстанак и асанације терена.

5.1. План евакуације

План евакуације разрађује планско и организовано премештање становништва и измештање материјалних и културних добара са потенцијално угрожене или већ угрожене територије на мање угрожену или безбедну територију.

У организацији и спровођењу евакуације ангажују се власници средстава за превоз и транспорт, јединице и повереници цивилне заштите, Црвени крст Србије, волонтери, хуманитарне и друге организације.

Евакуацију планира и превасходно организује јединица локалне самоуправе. Када интензитет ванредне ситуације превазилази капацитете и могућности јединице локалне самоуправе или је ванредна ситуација проглашена на територији две или више јединица локалне самоуправе, евакуација прелази у надлежност Републике.

План евакуације на **нивоу јединица локалне самоуправе**, поред прилога рађених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5) садржи и:

1) преглед категорија становништва које се евакуише, узимајући у обзир и лица са посебним потребама (дат је на обрасцу Ев-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

2) начин обавештавања угроженог становништва о свим чиницама битним за организацију и спровођење евакуације (начин евакуације, места прикупљања, правци евакуације, места прихвата и др.);

3) организацију превоза или преношења непокретних, болесних или настрадалих до места прикупљања, утврђивање приоритета за евакуацију (повређени, болесни, мајке са децом, труднице, стари);

4) преглед екипа за евиденцију и прихват евакуисаних (дат је на обрасцу Ев-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

5) преглед праваца евакуације (дат је на обрасцу Ев-3 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

6) организација евакуације сточног фонда и намирница животињског порекла реализују ветеринарске службе у сарадњи са општинском штабом за ванредне ситуације.

План евакуације на **нивоу управног округа** поред прилога рађених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5), садржи и обједињене податке јединица локалне самоуправе:

- 1) преглед становништва (по категоријама) које се евакуише;
- 2) преглед праваца евакуације.

5.2. План збрињавања угрожених и настрадалих

План збрињавања угрожених и настрадалих обухвата мере којима се разрађује организација обезбеђења смештаја, здравствене и психо-социјалне заштите, снабдевање храном и водом угроженог становништва (евакуисаног и становништва које је остало на угроженој територији). Збрињавање угрожених и настрадалих лица се планира и организује на нивоу јединица локалне самоуправе. Када интензитет ванредне ситуације превазилази капацитете и

могућности локалне самоуправе, збрињавање угрожених и настрадалих прелази у надлежност Републике Србије.

У организацији и спровођењу збрињавања угроженог и настрадалог становништва ангажују се: надлежни органи локалне самоуправе, јединице и повереници цивилне заштите, Црвени крст Србије, волонтери, хуманитарне и друге организације, овлашћена и оспособљена привредна друштва и друга правна лица (власници и корисници угоститељско-туристичких објеката, школа, спортских хала, планинарских, студентских, ученичких домова, рекреационих центара, као и привредна друштва из области трговине, производње воде, прехранбених артикала и артикала опште намене, здравствене службе, центри за социјални рад).

План збрињавања угрожених и настрадалих на **нивоу јединице локалне самоуправе**, поред прилога рађених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5), садржи и:

1) преглед категорија угроженог становништва (по категоријама) које је потребно збринути (дат је на обрасцу ЗБ – 1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

2) преглед места прихвата евакуисаних, правци кретања и рејони размештаја где се организује збрињавање (дат је на обрасцу ЗБ – 2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

3) преглед екипа за прихват и екипа за збрињавање са задацима на месту збрињавања (дат је на обрасцу ЗБ – 3 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

4) преглед објеката за смештај угроженог становништва (дат је на обрасцу ЗБ – 4 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

5) преглед локација за подизање шаторских насеља са подацима о постојању прикључака за воду, прикључака за струју, пољских тоалета (дат је на обрасцу ЗБ – 5 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

6) организацију пружања прве и медицинске помоћи и психосоцијалне помоћи која се организује према Плану прве и медицинске помоћи;

7) организацију ветеринарског збрињавања које се спроводи преко надлежне ветеринарске установе.

План збрињавања угрожених и настрадалих на **нивоу управног округа** поред прилога израђених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5) садржи и обједињене податке из свих јединица локалне самоуправе:

1) преглед категорија угроженог становништва које је потребно збринути (попуњава се по настанку опасности);

2) преглед објеката за смештај угроженог становништва, са капацитетима;

3) преглед локација за подизање шаторских насеља;

4) преглед капацитета за социјално збрињавање.

План збрињавања на националном нивоу, садржи обједињене податке о објектима за смештај угроженог становништва, са капацитетима, по управним окрузима.

5.3. План прве и медицинске помоћи

План прве и медицинске помоћи обезбеђује организацију и спровођење прве и медицинске помоћи на угроженом подручју.

План прве и медицинске помоћи на **нивоу јединице локалне самоуправе**, поред прилога израђених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5) садржи и преглед здравствених установа: број здравствених радника-медицинских тимова, број болничких кревета расположивих за пријем повређених у ванредним ситуацијама, врсте специјалистичких служби у здравственој установи, број санитарних возила, подаци о лабораторијама (дат је на обрасцу ПМП- 1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део), број и врсте екипа Црвеног крста Србије и других хуманитарних организација које учествују у првој помоћи.

План прве и медицинске помоћи на **нивоу управног округа**, поред прилога израђених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5) садржи и обједињене податке јединица локалне самоуправе које су у његовој надлежности и то:

– преглед здравствених установа (број здравствених радника-медицинских тимова, број болничких кревета, врсте специјалистичких служби у здравственој установи, број санитарних возила, подаци о лабораторијама).

План прве и медицинске помоћи на **националном нивоу**, садржи податке о капацитетима здравствених установа на националном нивоу и обједињене податке управних округа који се односе на преглед здравствених установа (број здравствених

радника-медицинских тимова, број расположивих болничких кревета, врсте специјалистичких служби у здравственој установи, број санитарских возила, подаци о лабораторијама и подацима о капацитетима Црвеног крста Србије).

5.4. План асанације терена

План асанације терена садржи организацију санитарно-хигијенских и санитарно-техничких мера на терену, насељима и објектима, у циљу спречавања ширења заразних болести, епидемија и других штетних последица по становништво и материјална добра, након елементарне непогоде или друге несреће.

Планом асанације терена планира се реализација следећих активности:

1) прикупљање, идентификација и сахрањивање настрадалих у елементарним непогодама и другим несрећама;

2) прикупљање и уклањање уинутих животиња;

3) уклањање отпадних вода, отпадних материја, неупотребљивих намирница, лекова и других материја које треба организовано уништити (планирати капацитете за прикупљање и превозење до места уништавања);

4) дезинфекција, дезинсекција, дератизација и ремедијација објеката и терена.

Асанацију терена спроводе комуналне службе, заводи за јавно здравље, здравствене установе, органи унутрашњих послова и институти судске медицине, пољопривредне и ветеринарске службе, грађевинска предузећа, предузећа за изградњу путева и друга привредна друштва и установе који у оквиру своје редовне делатности обављају исте или сличне послове и јединице цивилне заштите.

План асанације на нивоу **јединица локалне самоуправе** поред прилога израђених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5) садржи: преглед локација за закопавање уинутих животиња (дат је на обрасцу АС-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); преглед локација за прикупљање и уништавање штетних материја.

План асанације на нивоу **управног округа** садржи обједињене податке из свих јединица локалне самоуправе по прилозима израђеним на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5).

План асанације **на националном нивоу** се не израђује посебно већ се прави само преглед привредних друштава, служби и других правних лица која се ангажују у асанацији на нивоу свих управних округа.

5.5. План склањања

План склањања обухвата детаљне планове за склањање становништва у случају ратних опасности као и опасности изазваних нуклеарним и хемијским удесом. Угрожено становништво се склања у склоништа основне и допунске заштите, а уколико је таквих склоништа недовољно или не постоје на угроженом подручју, склањање се врши у прилагођеним подрумским просторијама и другим заклонима (пећине, тунели и други комунални и природни објекти).

Организација склањања угроженог становништва је у надлежности јединица локалне самоуправе.

План склањања разрађује спровођење следећих активности:

1) припрема склоништа (пражњење, чишћење, опремање неопходном опремом, провера електро и машинских инсталација, вентилационих уређаја, врата, дезинфекција итд.) и других објеката за склањање;

2) благовремено обавештавање угроженог становништва о потреби склањања и местима за склањање;

3) организацију боравка у склоништима (одржавање реда и хигијене).

План склањања на нивоу **јединица локалне самоуправе** поред прилога израђених на основу општих (ОБ-1–ОБ-5) садржи и преглед склоништа по врсти заштите и намени (дат је на обрасцу Ск -1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); преглед склоништа по месту склањања (по месту становања, по месту рада и на јавном месту дат је на обрасцу Ск-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); преглед подрумских и других објеката погодних за склањање (дат је на обрасцу Ск-3 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); преглед потребног и обезбеђеног склонишног простора (дат је на обрасцу Ск-4 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део); преглед склањања становника по склонишним објектима (дат је на обрасцу Ск-5 који је одштампан уз

ово упутство и чини његов саставни део); преглед руководиоца склоништа; упутство о организацији склањања и боравка у склоништу; упутство за рад руководиоца склоништа; упутство за члана штаба за ванредне ситуације одређеног за координацију и организацију склањања.

План склањања на нивоу **управних округа** садржи обједињене податке о склонишним капацитетима по јединицама локалне самоуправе које су у саставу управног округа.

План склањања на **националном нивоу**, садржи збирне податке из плана склањања управних округа и податке о јавним склоништима.

5.6. План заштите од неексплодираних убојних средстава (НУС-а)

План заштите од неексплодираних убојних средстава (НУС-а) израђује се само на **националном нивоу** и садржи:

1) преглед капацитета за заштиту од НУС (пиротехнички тимови Војске Србије, МУП-а и службе надлежне за ванредне ситуације)

2) преглед овлашћених правних лица за обављање одређених послова заштите од НУС;

3) преглед површина загађених НУС (дат је на обрасцу НУС-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

4) преглед локација за уништавање НУС (дат је на обрасцу НУС-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

5) процедуре за обављање послова заштите од НУС.

5.7. План очувања добара битних за опстанак подразумева очување добара неопходних за живот становништва и организацију мера за: надзор и контролу квалитета воде, мере заштите изворишта воде и одржавање система водоснабдевања; очување животињског фонда и намирница животињског порекла; очување биљне производње и биљних производа; очување културно-историјских добара.

План очувања добара битних за опстанак поред прилога израђених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5) садржи:

1) план евакуације и збрињавања животињског фонда (израђује се у сарадњи са надлежним фармама, клиникама односно власницима истих);

2) план очувања биљних производа (израђује се у сарадњи са правним лицима за производњу и складиштење биљних производа);

3) план очувања културно-историјских добара (израђује се у сарадњи са надлежним установама културе и установама надлежним за заштиту архивске грађе, по посебној методологији коју те установе примењују у складу са упутствима ресорног министарства).

План очувања добара битних за опстанак на нивоу јединица локалне самоуправе поред прилога израђених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5) садржи: преглед објеката водоснабдевања (изворишта питке воде, резервоари, термални и минерални извори воде); преглед привредних друштава која се баве производњом воде; преглед привредних друштава и других правних лица која се баве производњом животних намирница; преглед силоса, складишта и хладњача; преглед фарми (са укупним капацитетом); преглед залиха сточне хране – сенажа и силажа; преглед ветеринарских установа; преглед материјалних и културно-историјских добара која подлежу заштити.

План очувања добара битних за опстанак на нивоу управног округа садржи обједињене податке из свих јединица локалне самоуправе по прилозима израђених на основу општих образаца (ОБ-1–ОБ-5).

План очувања добара битних за опстанак на националном нивоу садржи: преглед капацитета за алтернативно водоснабдевање (по управним окрузима, регистар произвођача воде са потребним подацима; преглед капацитета за очување, животиња и животних намирница (по управним окрузима); преглед културно-историјских добара од националног значаја и локације за њихову заштиту и збрињавање.

6. План употребе снага и средстава заштите и спасавања

План употребе снага и средстава заштите и спасавања израђује се на националном, покрајинском и на нивоу јединице локалне самоуправе и приказује елементе битне за оперативно деловање снага заштите и спасавања и то:

План употребе снага и средстава заштите и спасавања **на нивоу јединице локалне самоуправе** садржи следеће прилоге:

1) преглед оперативних снага за ангажовање у заштити и спасавању (ватрогасно-спасилачке јединице, јединице цивилне заштите, јединице МУП-а, јединице Војске Србије, јединице Горске службе спасавања и др.) – попуњава се у току извршења;

2) екипа за координацију материјалног обезбеђења оперативних снага на терену;

3) телекомуникационо обезбеђење (преглед веза са сопственим снагама и оперативним снагама које пружају помоћ);

4) разраду начина снабдевања горивом, водом и храном (обезбеђење, дистрибуција и расподела);

5) организација смештаја оперативних снага;

6) организација здравствене заштите припадника оперативних снага;

7) саставни део овог плана су карте угроженог подручја (дигиталне односно ТК) на којима се, у току спровођења акција заштите и спасавања уносе распоред и правци деловања оперативних снага на терену.

План употребе снага и средстава заштите и спасавања на **националном нивоу** садржи преглед свих оперативних снага (ватрогасно-спасилачких јединица, специјализованих јединица цивилне заштите, полиције, војске) и овлашћених и оспособљених правних лица. Овај план треба да садржи и све потребне податке о врсти, јачини (бројном стању) оперативних снага-јединица, затим податке о одговорним лицима (име, презиме, функција, контакт адреса и телефони).

Саставни део овог плана су карте територије Републике Србије (дигиталне односно топографске) на којима су унесени распоред и зоне одговорности односно правци деловања оперативних снага на терену.

7. План информисања јавности

План информисања јавности, садржи: преглед овлашћених лица која ће вршити информисање јавности; преглед организација и институција јавног информисања; начин прикупљања и добијања података и информација о елементарним непогодама и другим несрећама и предузетим мерама; организовање информисања видеотекстом, телеконференцијама, коришћењем интернета и другим средствима.

8. План ублажавања и отклањања последица елементарних непогода и других несрећа

Планом ублажавања и отклањања последица елементарних непогода и других несрећа, разрађују се мере за хитно утврђивање

неужних потреба пострадалиог становништва на угроженом подручју, утврђивање и процену настале штете и друге мере којима се ублажавају и отклањају непосредне последице од елементарних непогода и других несрећа и доприносе нормализацији живота и рада на угроженом подручју.

План ублажавања и отклањања последица елементарних непогода садржи:

1) списак екипа за утврђивање нужних потреба угроженог и пострадалиог становништва;

2) списак екипа за прикупљање, координацију расподеле и расподелу хуманитарне помоћи;

3) преглед локација/објеката за прикупљање, смештај, дистрибуцију и расподелу хуманитарне помоћи;

4) организацију прихвата, материјално-техничка средства и људство за обнову и санацију објеката.

9. Радна документа

Поред елемената из уводних напомена за израду планова заштите и спасавања, саставни део планова заштите и спасавања на свим нивоима су и:

– преглед задатака субјеката заштите и спасавања са задацима (дат је на обрасцу Сум-1 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

– збирни преглед капацитета од значаја за заштиту и спасавање разврстаних по категоријама: грађевинске машине (булдожери, багери, ровокопачи, и др.), превозна средства (аутобуси, минибусеви, бродови, чамци, скеле, и др.) транспортна средства (камиони за превоз песка и другог грађевинског материјала, камиони за транспорт робе, камиони хладњаче, цистерне за воду, цистерне за гориво и др.), спасилачка средства и опрема (санитетска возила, ватрогасна возила) пољопривредна механизација (трактори, цистерне, пољопривредне прскалице и др.) са подацима о расположивим количинама, власницима тих средстава и контактима са власницима (телефони и адресе), навести у табеларном приказу (дата је на обрасцу Сум-2 који је одштампан уз ово упутство и чини његов саставни део);

– остала документа која чине: списак чланова надлежног штаба за ванредне ситуације; списак повереника и заменика повереника цивилне заштите; одговарајуће топографске и географске карте;

– планови града и насеља са назначеним свим елементима битним за заштиту и спасавање у случају елементарних непогода и других несрећа и друга документа.

**ПЛАН ОСМАТРАЊА, РАНОГ УПОЗОРАВАЊА,
ОБАВЕШТАВАЊА И УЗБУЊИВАЊА**

ОЦ

**ПРЕГЛЕД ЛОКАЦИЈА
ОПЕРАТИВНИХ ЦЕНТРА 112 И КОМАНДНО-ОПЕРАТИВНИХ ЦЕНТРА ВСЈ
И НАЧИН ЊИХОВОГ УВЕЗИВАЊА**

РБР	ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА СЕКТОРА ЗА ВС	НАЗИВ ОПЕРАТИВНОГ ЦЕНТРА	АДРЕСА	ТЕЛЕФОН	ТЕЛЕФАКС	e-mail
1	2	3	4	5	6	7

СС

**ПРЕГЛЕД СУБЈЕКТА
СИСТЕМА ОСМАТРАЊА, РАНОГ УПОЗОРАВАЊА, ОБАВЕШТАВАЊА И УЗБУЊИВАЊА
И НАЧИН ЊИХОВОГ УВЕЗИВАЊА СА НАДЛЕЖНИМ ОПЕРАТИВНИМ ЦЕНТРОМ 112**

РБР	НАЗИВ СУБЈЕКТА	АДРЕСА	ТЕЛЕФОН	ТЕЛЕФАКС	e-mail	Web site
1	2	3	4	5	6	7

СЛЦЗ-О

**ПРЕГЛЕД ЈЕДИНИЦА И ЉУДСТВА
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЦЗ ЗА ОСМАТРАЊЕ**

Р. бр.	ЈЕДИНСТВЕН НАЗИВ ИЗВРШИОЦА ПОСЛА	Прописан број извршилаца	Полуњен број извршилаца	ПРИМЕДБА
1	2	3	4	5

ТРТИ-О

**ТЕЛЕФОНСКИ И РАДИО-ТЕЛЕФОНСКИ ИМЕНИК
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЦЗ ЗА ОСМАТРАЊЕ**

рбр	УЧЕСНИК	ПОЗИВНИ ЗНАК	ЛОКАЦИЈА РЕПЕТИТОРА	РАДНИ КАНАЛ		БРОЈ МОБИЛНОГ ТЕЛЕФОНА
				С/Д	С	
1	2	3	4	5	6	7

СЛЦЗ-У

**ПРЕГЛЕД ЈЕДИНИЦА И ЉУДСТВА
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЦЗ ЗА УЗБУЊИВАЊЕ**

Р. бр.	Јединствен назив извршиоца посла	Прописан број извршилаца	Попуњен број извршилаца	ПРИМЕДБА
1	2	3	4	5

РТИ-У

**РАДИО-ТЕЛЕФОНСКИ ИМЕНИК
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЦЗ ЗА УЗБУЊИВАЊЕ**

рбр	ПОЗИВНИ ЗНАК УЧЕСНИКА	ЛОКАЦИЈА РЕПЕТИТОРА	РАДНИ КАНАЛ	
			С/Д	С
1	2	3	4	5

СЈЦЗ-Т

**ПРЕГЛЕД ЈЕДИНИЦА И ЉУДСТВА
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЦЗ ЗА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ**

Р.бр.	Назив извршиоца посла	Презиме и име извршиоца	Адреса	Телефон	НАПОМЕНА
1	2	3	4	5	6

УКз

**ПРЕГЛЕД УЧЕСНИКА
У СИСТЕМУ КРИПТОЗАШТИТЕ МУП-А**

Рбр	НАЗИВ УЧЕСНИКА	ТЕЛЕФОН	НАПОМЕНА
1	2	3	4

**ПРЕГЛЕД ЉУДСТВА
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЦЗ ЗА УЗБУЊИВАЊЕ**

Р.бр.	Назив извршиоца посла	Презиме и име извршиоца	Адреса	Телефон	НАПОМЕНА
1	2	3	4	5	6

**ПЛАН ПРИПРАВНОСТИ – СПРЕМНОСТИ
ЗА ДЕЛОВАЊЕ У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА**

ПП-1

**ПРЕГЛЕД
СУБЈЕКТА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА ОДГОВОРНИХ ЗА ПРЕДУЗИМАЊЕ МЕРА ПРИПРАВНОСТИ-СПРЕМНОСТИ
ПО ОПАСНОСТИМА**

НАЗИВ ОПАСНОСТИ	Ред. број	НАЗИВ СУБЈЕКТА, адреса	Руководилац (име, презиме, контакт телефон)	ЗАДАЦИ СУБЈЕКТА У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА	НАПОМЕНА
1	2	3	4	5	6

**ПРЕГЛЕД
ОПЕРАТИВНИХ ПОСТУПАКА У СПРОВОЂЕЊУ МЕРА ПРИПРАВНОСТИ-СПРЕМНОСТИ**

Ред. број	Назив мере приправности-спремности и кратко објашњење када се уводи	Носилац активности/ поступка	Активност/поступак у спровођењу мере приправности-спремности	Напомена (прилог – план)
1	2	3	4	5

**ПЛАН МОБИЛИЗАЦИЈЕ – АКТИВИРАЊЕ СНАГА
ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА**

С П И С А К

ПРИПАДНИКА ЈЕДИНИЦЕ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ _____ (Моб.збориште) _____

Ред. број	ИМЕ, ОЧЕВО ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	Адреса , телефон	ДУЖНОСТ	ВЕС/СТРУЧНА ОСПОСОБЉЕНОСТ	ПРИМЕДБА
1	2	3	4	5	6

О П Ш Т И О Б Р А С Ц И (ОБ)

За План заштите и спасавања по врстама опасности тачка (4. став2.)
и за План мера и задатака цивилне заштите

ОБ -1

**П Р Е Г Л Е Д
СУБЈЕКАТА СИСТЕМА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА КОЈИ СЕ АНГАЖУЈУ У СЛУЧАЈУ**

(навести опасност или задатак цивилне заштите)

Ред. број	Назив субјекта / адреса /	Делатност	Активност у којој се ангажује	Одговорно лице			e-mail
				Име и презиме	телефони		
					службени/факс	мобилни	
1	2	3	4	5	6	7	8

ОБЈАШЊЕЊЕ ЗА ПОПУНУ обрасца ОБ-2: (за опасности)

Код поплава навести следећа материјално техничка средства у власништву оспособљених правних лица, привредних друштава, јавних комуналних предузећа или предузетника а која се могу ангажовати у ванредним ситуацијама: багер, булдожер, дозер, ровокопач, трајлер, вучни воз, ваљак, грејдер, скип, утоваривач, аутодизалицу, цистерну за воду, мобилни црпни апарат, пумпу за воду и друга материјално-техничка средства.

Код несрећа на води и под водом навести следећа материјално техничка средства: комплет ронилачки, брод гурач, чамац за 4 особе, чамац до 12 особа, мотор за чамац, компјутер ронилачки, сонар, детектор метала, комуникатор, компресор преноса и друга материјално-техничка средства.

Код земљотреса и заштите од рушења и спасавања од рушевина навести следећа материјално техничка средства у власништву оспособљених правних лица, привредних друштава, јавних комуналних предузећа или предузетника а која се могу ангажовати у ванредним ситуацијама: багер, булдозер, грејдер, утоваривач, комбинирку, камион кипер, геофон, агрегат за аутогено заваривање, уређај за пнеуматско подизање терета, дизалицу, дизалицу хидрауличну, моторну тестеру за дрво, тестеру за гвожђе, маказе са сечење гвожђа, моторну брусилу за гвожђе и бетон, бушилицу пнеуматску, маказе хидрауличне за сечење лима, бушач моторни са комплетом, компресор, хидраулични развални апарат, уређај за сечу и развлачење, ровокопач, ровокопач утоваривач и друга материјално-техничка средства.

Код шумских пожара навести следећа материјално техничка средства у власништву оспособљених правних лица, привредних друштава, јавних комуналних предузећа или предузетника а која се могу ангажовати у ванредним ситуацијама: ватрогасна возила (командно возило, навално возило, комбиновано возило, аутоцистерна, аутомеханичке лестве, хидраулична зглобна платформа, возило за гашење прахом, возило за гашење пеном и прахом, техничко возило, возило за контејнерски транспорт, шумско возило), авион за гашење пожара, хеликоптер за гашење пожара, брод за гашење пожара, ватрогасну пумпу клипну, ватрогасну пумпу центрифугалну и друга материјално-техничка средства.

Код осталих природних опасности навести следећа материјално техничка средства у власништву оспособљених правних лица, привредних друштава, јавних комуналних предузећа или предузетника а која се могу ангажовати у ванредним ситуацијама: булдожер, багер, утоваривач, грејдер, теретно возило, раоник трактор, разуирач, копач, дизалицу, чистач, растурач соли и друга материјално-техничка средства.

Код епидемија навести:

- капацитете за: дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију (m^2 / h); прву и медицинску помоћ (број услуга / дан); лабораторијске анализе (број анализа /дан); ветеринарске услуге (број услуга /дан); запрашивање биља (ha/дан);
- материјално-техничка средства: опрему за дезинфекцију, покретне лабораторије, личну заштитну опрему, опрему за узорковање, сет за вакцинацију, покретне фрижидере, инпрегниране вреће и друго.

ОБЈАШЊЕЊЕ ЗА ПОПУНУ обрасца ОБ-2: (за спровођење задатака цивилне заштите):

У евакуацији поред јединица цивилне заштите, ватрогасно-спасилачких јединица, привредних друштава и других правних лица, као снаге навести и Црвени крст, органе државне и локалне самоуправе, хуманитарне и друге организације. Од материјално-техничких средстава навести: аутобусе, минибусеве, камионе различите тонаже, чамце, скеле, бродове и др. превозна средства.

У збрињавању поред јединица цивилне заштите, ватрогасно-спасилачких јединица, привредних друштава и других правних лица, као снаге навести и Црвени крст Србије, органе државне и локалне самоуправе, хуманитарне и друге организације. Код капацитета навести капацитете за смештај и исхрану (број лежаја, број оброка), а у оквиру материјално-техничких средстава приказати: моторна возила (аутоцистерна за воду, аутоцистерна за гориво, камион са цирадом) и опрему (шатори, контејнери, мобилне кухиње, преносна цистерна за воду и др.)

У РХБ заштити у колонама врсте капацитета навести: микробиолошке, хемијске и радиолошке и друге лабораторије (број лабораторија, број анализа/1 час); јавна купатила (број купатила, број корисника/1 час), хемијске чистионице (број чистионица, кг рубља/1 час), ауто- перионице (број перионица, број моторних возила/1 час); а на другом примерку обрасца приказати следећа материјално техничка средства: средства и опрему за РХБ заштиту (лабораторија радиометријска ЛАРА-10, лабораторија за мерење алфа активности, лабораторија хемијска М-3, монитор гама зрачења, радиолошки детектор, хемијски детектор и друго), моторна возила (камион 7т са цирадом и чекрком, техничко возило са дизалицом, аутомобил цистерна за деконтаминацију, цистерна за воду, компресор и друга возила) и друга материјално техничка средства..

У првој и медицинској помоћи поред јединица цивилне заштите, служби хитне медицинске помоћи, привредних друштава и других правних лица, као снаге навести и Црвени крст Србије, органе државне и локалне самоуправе, хуманитарне и друге организације, а код расположивих капацитета приказати: број медицинских тимова, број болничких кревета, врсте специјалистичких служби, број санитетских возила, лабораторије и др.

У асанацији у колонама врсте капацитета навести: локације за прикупљање погинулих, локације за сахрањивање погинулих (број локација, број места); локације за закопавање угинулих животиња (број локација, површина у ha); локације за прикупљање штетних материја, локације за уништавање штетних материја (број локација, површина у ha).

У очувању добара битних за опстанак као снаге навести само привредна друштва и друга правна лица, а капацитети ће бити приказани посебним обрасцима.

ОПШТА НАПОМЕНА ЗА ОБРАЗАЦ ОП-2: Неопходно је придржавати се редоследа набрајања капацитета и материјално техничких средстава који је дат у претходном тексту. Због бројности материјално техничких средстава размотрити могућност њиховог приказивања на посебном обрасцу по врстама снага (посебни обрасци за ватрогасно-спасилачке јединице, овлашћена и оспособљена правна лица и јединице цивилне заштите).

ОБ-3

**ПРЕГЛЕД ЧЛАНОВА
СТРУЧНО – ОПЕРАТИВНОГ ТИМА ЗА _____**

(навести опасност или задатак ЦЗ)

Ред. број	Назив стручно - оперативног тима	Дужност у тиму	Име и презиме	Контакт телефони			Примедба
				мобилни	кућни	посао	
1	2	3	4	5	6	7	8

ОБ-4

**ПОДСЕТНИК/УПУТСТВО
ЗА РАД ОДГОВОРНОГ ЛИЦА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ _____**

Ред. број	ЗАДАТАК	Одговорно лице	САРАЂУЈЕ	РОК ИЗВРШЕЊА	ПРИМЕДБА
1	2	3	4	5	6

Као одговорно лице (у колони 3) уписује се: командант/ начелник/члан штаба за ванредне ситуације/ руководиоца субјекта заштите и спасавања. Исти образац се користи и код других планова (подсетник за извршење мобилизације, за извршење задатака цивилне заштите и др.).

ПРЕГЛЕД
ОБАВЕЗА (МЕРА И ЗАДАТАКА)УЧЕСНИКА У ЗАШТИТИ И СПАСАВАЊУ ОД
ОПАСНОСТИ _____
 / назив опасности /

Ред. број	МЕРА/ЗАДАТАК	НОСИЛАЦ	ОПЕРАТИВНИ ПОСТУПАК	ИЗВРШИЛАЦ ОПЕРАТИВНОГ ПОСТУПКА	Напомена (прилог – план)
1	2	3	4	5	6

У овом обрасцу приказати активности надлежног органа или штаба за ВС јединице локалне самоуправе, мере и задатке носилаца оперативних поступака у спровођењу заштите и спасавања у одређеној опасности односно у спровођењу задатака цивилне заштите.

Напомена: У рубрици бр. 2. треба одредити које мере и задатке дефинише надлежни орган или штаб за ВС, које се преко наредби, закључака и препорука преносе субјектима (носиоцима оперативних поступака) ради организације и спровођења **мера заштите и спасавања/задатака цивилне заштите**. У рубрици бр. 3 дати назив надлежног органа /штаба за ВС. У рубрици бр. 4. одредити-разрадити оперативне поступке којима се спроводе наведене мере и задаци .У рубрици 5. одредити извршиоце за сваки оперативни поступак. У рубрици бр. 6. навести који прилог плана се користи за реализацију оперативног поступка.

ОБРАСЦИ ЗА ПЛАН ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА ПО ВРСТАМА ОПАСНОСТИ

II-1

**ПРЕГЛЕД ПОПЛАВНИХ ПОДРУЧЈА СА УГРОЖЕНИМ САДРЖАЈИМА НА ТЕРИТОРИЈИ
ОПШТИНЕ _____**

ВОДОТОК	КРИТИЧНЕ ДЕОНИЦЕ/ ЛОКАЦИЈЕ	УГРОЖЕНА НАСЕЉА	Угрожени стамбени	Угрожено	Угрожен сточни фонд		Угрожени привредни	Угрожена инфраструктура												Пољ. земљ. (ha/ap)	Култур. добра бр.	
					Крупна/бр	ситна/бр.		Ел.енергија		путеви (Км)		Водовод		ПТТ		Мостови/бр.	гасовод		канализација			
								мрежа/ m	објекти/бр	Државни /Км	Локални/ Км	мрежа/ m	Објекти /бр.	мрежа/ m	Објекти/бр.		Мрежа /m	Објекти/бр.	Мрежа /m			Објекти/бр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Водотоци 1 реда																						
Водотоци 2 реда																						
УКУПНО																						

Образац има двојаку улогу. Израђује се на основу процене угрожености а такође и на основу стања на терену у току поплава.

**ПРЕГЛЕД
ВОДОТОВОКА И ХИДРОАКУМУЛАЦИЈА СА ПОТЕНЦИЈАЛНО УГРОЖЕНИМ РЕЈОНИМА**

Редни број	НАЗИВ ВОДОТОКА	НАЗИВ БРАНЕ - АКУМУЛАЦИЈЕ	УГРОЖЕНА НАСЕЉА	Број угроженог становништва	Узбуњивање становништва	Време пражњења акумулације
1	2	3	4	5	6	7

- У колону 6 треба унети потврдан или одричан одговор на следећа питања: а) да ли за наведену брану постоји урађен елаборат о узбуњивању становништва низводно од бране; б) да ли постоји елаборат о утицају поплавног таласа у случају рушења бране; в) да ли су постављени белези који означавају сигурну територију за склањање у случају рушења бране. У колони 7 навести колико је време пражњења бране до коте безбедног нивоа.

**ПРЕГЛЕД
УГРОЖЕНИХ ПОДРУЧЈА, МЕСТА ИЛИ ГРАЂЕВИНА У СЛУЧАЈУ ЗЕМЉОТРЕСА**

Ред. број	НАСЕЉЕ	Угрожени објекти		Угрожено становништво		Угрожене саобраћајнице							Угрожени остали објекти инфраструктуре											
		Број стамбених објеката	Број привредних објеката	Број угрожених домаћинстава	Број становника	Државни путеви IА реда (км)	Државни путеви IВ реда (км)	Државни путеви IIА реда (км)	Државни путеви IIВ реда (км)	Општински путеви (км)	Железничка пруга (км)	Број мостова	Водоводна (км)	Водоводна (број објеката)	Електро (км)	Електро (број објеката)	ПТТ (км)	ПТТ (број објеката)	Гасовод (км)	Гасовод (број објеката)	Топловод (км)	Топловод (број објеката)	Канализација (км)	Канализација (број објеката)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
УКУПНО:																								

Напомена:Образац се израђује на основу процене угрожености/ризика а такође се користи и за извештавање о угроженим објектима након померања тла (рушења).

**ПРЕГЛЕД
ЛОКАЦИЈА ЗА ОДЛАГАЊЕ ОТПАДНОГ ГРАЂЕВИНСКОГ И ДРУГОГ МАТЕРИЈАЛА**

Ред. број	Назив локације и адреса	Капацитет-површина м ²	Власништво	Примедба
1	2	3	4	5

ПРЕГЛЕД

РЕЈОНА-ЛОКАЦИЈА УГРОЖЕНИХ ОД ШУМСКИХ ПОЖАРА

Ред. број	Рејони – локације угрожени шумским пожаром / врста шуме	Објекти угрожени пожаром					Угрожено становништво		Угрожен сточни фонд			Угрожена ограђена ловишта		Напомена
		Стамбени објекти (број)	Индивидуални економски	Привредни објекти(број)	Објекти јавних служби(број)	Објекти других правних лица(број)	Број домаћинства	Број становника	Крупна стока (број)	Ситна стока (број)	Живина (број)	Крупна дивљач (број)	Ситна дивљач (број)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Напомена:Образац се користи за извештавање о угроженим објектима када настане опасност од шумских пожара.

**ШП-2
ПРЕГЛЕД**

МЕСТА И ОБЈЕКТА ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ВОДЕ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

Ред. бр.	Место – објекат водоснабдевања	Локација	Основне карактеристике места - објекта	Капацитет (м ³ ;број)	Напомена
1	2	3	4	5	6
	А) Водозхвати за хеликоптере				
	Б) Водозхвати за цистерне (на рекама и језерима)				
	В) Хидранти				
	Г) Друга места				

**ПРЕГЛЕД
УГРОЖЕНИХ ПОДРУЧЈА ОД СНЕЖНИХ НАНОСА**

Редни број	УГРОЖЕНО ПОДРУЧЈЕ (НАЗИВ НАСЕЉА)	Угрожено становништво		Угрожене саобраћајнице							остали објекти инфраструктуре угрожени							Угрожен сточни фонд			
		Број домаћинства	Број становника	Државни путеви IA реда (км)	Државни путеви IB реда (км)	Државни путеви ПА реда (км)	Државни путеви ПБ реда (км)	Општински путеви (км)	Железничка пруга (км)	Мостови (број)	Водоводна (км)	Водоводна (број објеката)	Електро (км)	Електро (број објеката)	ПТТ (км)	ПТТ (број објеката)	Топловод (км)	Топловод (број објеката)	Крупна стока (број)	Ситна стока (број)	Живина (број)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	У К У П Н О :																				

Напомена:Образац се користи за извештавање о угроженим подручјима од снежних наноса.

**ПРЕГЛЕД
КАПАЦИТЕТА И ЛОКАЦИЈА ЗА ДЕКОНТАМИНАЦИЈУ**

Ред. број	Врста објекта	Број	Назив правног лица власника објекта	Адреса локације објекта	Одговорно лице (телефон)	Капацитет	Број радника
1	3	4	5	6	7	8	9
Укупно	А) ЈАВНА КУПАТИЛА						
	Б) ХЕМИЈСКЕ ЧИСТИОНИЦЕ						
	В) АУТО ПЕРИОНИЦЕ						

Напомена: Јединице мере за капацитете (колона 8): под А- /бр.корисника/1 час/, под Б- /кг рубља/1 час/ и под В - /број возила/1 час/.
У колону 3., под А) - јавна купатила, приказати сва заједничка купатила која може истовремено користити већи број људи (купатила на јавним местима, купатила у спортским центрима, купатила у привредним друштвима и др.).

Ев -2

**ПРЕГЛЕД
ЕКИПА ЗА ЕВИДЕНЦИЈУ И ПРИХВАТ ЕВАКУИСАНИХ**

Ред. број.	Назив екипе/ активност (евиденција-прихват)	Име и презиме	Дужност у екипи	Адреса	Телефони за контакт	Примедба
1	2	3	4	5	6	7

Ев -3

**ПРЕГЛЕД
ПРАВАЦА ЕВАКУАЦИЈЕ**

Место прикупљања	Правац евакуације	Средства за превоз		Место прихвата
		Власник	Врста / број	
1	2	3	4	5
	Главни			
	Помоћни			

**ПРЕГЛЕД
УГРОЖЕНОГ СТАНОВНИШТВА КОЈЕ ЈЕ ПОТРЕБНО ЗБРИНУТИ**

Ред. број	Насеље/ локација	ЛИЦА КОЈА ТРЕБА ЗБРИНУТИ (ПО КАТЕГОРИЈАМА)						УКУПНО
		Мајке са децом до 15 година	Труднице	Болесна, лица са посебним потребама и друга лица којима је неопходна туђа помоћ и нега	Лица млађа од 16 година	Лица старија од 65 год (мушкарци) 60 (жене)	Друга лица (лица на дијализи, дијабетичари и др)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	УКУПНО:							

**ПРЕГЛЕД
МЕСТА ПРИХВАТА ЕВАКУИСАНИХ ЛИЦА И РЕЈОНИ РАЗМЕШТАЈА**

Ред. број	Место прихвата (локација)	Рејон размештаја	Објекат за смештај	Примедба
1	2	3	4	5

**ПРЕГЛЕД
ЕКИПА ЗА ПРИХВАТ НА МЕСТУ ЗБРИЊАВАЊА**

Ред. број.	Екипа	Име и презиме	Дужност у екипи	Адреса	Телефони за контакт	Место збрињавања
1	2	3	4	5	6	7

**ПРЕГЛЕД
ОБЈЕКТА ЗА СМЕШТАЈ УГРОЖЕНОГ СТАНОВНИШТВА**

Ред. број	Објекти за смештај			Смештајни капацитет	Број смештених лица	Примедба
	Назив објекта, адреса	Облик својине	Одговорно лице, телефони за контакт			
1	2	3	4	5	6	7

НАПОМЕНА: Колона број 6 попуњава се по настанку опасности (смештају лица).

**ПРЕГЛЕД
ЛОКАЦИЈА ЗА ПОДИЗАЊЕ ШАТОРСКИХ НАСЕЉА**

Ред. број	Насеље	Локација, (адреса)	Капацитет шаторског насеља	Прикључак за воду Да / не	Прикључак за струју Да/ не	Одговорно лице, телефони за контакт	Број смештених лица	Примедба
1	2	3	4	5	6	7	8	9

НАПОМЕНА: Колона број 6 попуњава се по настанку опасности (смештају лица).

**ПРЕГЛЕД
ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА**

Ред. број	Здравствена установа, адреса, телефон/факс	Облик својине	Број здравствених Радника / број медицинских тимова	Број болничких кревета	Врсте специјалистичких служби	Број санитарских возила	Врста лабораторија	Примедба
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ас-1

**ПРЕГЛЕД
ЛОКАЦИЈА ЗА ЗАКОПАВАЊЕ УГИНУЛИХ ЖИВОТИЊА**

Ред. број	Назив локације за закопавање/спаљивање угинулих животиња	Адреса локације	Власништво	Површина локације / м ²	Примедба
1	2	3	4	5	6

**ПРЕГЛЕД
ЛОКАЦИЈА ЗА УНИШТАВАЊЕ НЕЕКСПЛОДИРАНИХ УБОЈНИХ СРЕДСТАВА**

Ред. бр.	Надлежна организациона јединица Сектора за ванредне ситуације	Назив места	Адреса	Власништво места-локације (МУП, ВС и др.прав.лица)	ПРИМЕДБА
1	2	3	4	5	6

ПРЕГЛЕД ЗАДАТАКА

СУБЈЕКАТА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА НА НИВОУ _____
(назив јединице локалне самоуправе или назив управног округа)

Ред. бр.	Назив субјекта	Адреса	Одговорно лице	Контакт телефон	Задаци у заштити и спасавању
1	2	3	4	5	6
1.	Грађевинско предузеће „XXXXX“	Првомајска бб, Земун	Петар Петровић	222-111 064/xxx-xxxx	- у случају поплава - у случају земљотреса - у случају снежних наноса - у асанацији терена

**ЗБИРНИ ПРЕГЛЕД КАПАЦИТЕТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ЗАШТИТУ И СПАСАВАЊЕ
НА НИВОУ**

(назив јединице локалне самоуправе или назив управног округа)

Ред. број	Назив средства	Расположива количина	Власник средства	Адреса власника	Контакт телефони -власника	УКУПНО
А) ГРАЂЕВИНСКЕ МАШИНЕ						
1.	багер	3	ГП „xxxxxxxx“	Цетињска 2	3232-566 063/ xxxx-xx	5
		2	ЈКП „xxxxxxxx“	Мачванска бб	8352-697 064/ xxxx-xx	
2.	булдозер	1	ГП „xxxxxxxx“	Цетињска 2	3232-566 063/ xxxx-xx	1

